

Optimalisatie van de rol van docenten bij de inrichting van een effectieve ICT-rijke leeromgeving voor beginnende geletterdheid

Citation for published version (APA):

Cviko, A., McKenney, S., & Voogt, J. (2012). *Optimalisatie van de rol van docenten bij de inrichting van een effectieve ICT-rijke leeromgeving voor beginnende geletterdheid*. Paper presented at Onderwijs Research Dagen 2012, Wageningen, Netherlands.

Document status and date:

Published: 20/06/2012

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 05 May. 2023

Open Universiteit
www.ou.nl

ORD2012

ONDERWIJS RESEARCH DAGEN

WAGENINGEN

20-21-22 JUNI 2012

Programma

stoas
HOGESCHOOL

WAGENINGEN **UR**
For quality of life

- 1 - Forum
- 2 - Radix
- 3 - Atlas
- 4 - Lumen
- 5 - Gaia
- 6 - Impulse

P

P

Wageningen
20-21-22 JUNI 2012

Ecologisch leren

Inhoudsopgave

Welkom op de ORD2012 in Wageningen	4
Praktische zaken	6
Locaties	9
Programma in één oogopslag	10
ORD organisatiecommissie	12
Keynote presentaties	14
ORD2012 Paneldiscussie	16
Programma ORD2012	17

Welkom op de

ORD2012 in Wageningen

Het is de eerste keer in de geschiedenis van de ORD dat deze Nederlands-Vlaamse conferentie over onderwijsonderzoek wordt georganiseerd in Wageningen, de stad van de vrijheid, bekend van het einde van de Tweede Wereldoorlog en het groene onderwijsconglomeraat.

Binnen Wageningen zijn Wageningen University en Van Hall Larenstein, beide onderdeel van Wageningen UR, alsmede Stoas Hogeschool gevestigd. In de aangrenzende gemeente Ede bevinden zich de AERES-groep, het Groenhorst College, PTC+, de AOC Raad, het Ontwikkelcentrum, AEQUOR en de Groene Kennis Coöperatie (GKC). Het groene onderwijs heeft de afgelopen tien tot vijftien jaren een geweldige slag gemaakt, van het traditionele agrarisch onderwijs naar de life sciences.

Thema's als milieu, voeding, voorlichting en ontwikkelingssamenwerking zijn van oudsher bekend in Wageningen. Momenteel houden onderzoekers zich bezig met actuele vraagstukken als klimaatverandering, obesitas, duurzaamheid, internationale voedingsketens en handelsbevordering, innovatiefacilitatie, bionanotechnologie, en verdelingsvraagstukken rondom natuurlijke hulpbronnen.

Het agri-food-systeem in Nederland wordt wereldwijd geroemd vanwege haar successen, die voor een groot deel worden toegeschreven aan het groene kennissysteem. Voor insiders heel gewoon, maar voor belangstellenden van buiten vaak heel verrassend. Er bestaat een goed doordachte onderwijskolom, een uitstekende relatie met het veld van actoren, zowel in binnen- als buitenland, en een coöperatieve insteek van onderwijsonderzoek, onderwijsvernieuwing en onderwijspraktijk. De Groene Kennis Coöperatie verbindt diverse geldstromen voor onderwijsonderzoek en -vernieuwing. In deze Coöperatie werken alle groene kennisinstellingen samen.

Wageningen is een uitstekende stad om te studeren. Al voor de zevende keer op rij is Wageningen University door de Keuzegids Hoger Onderwijs uitgeroepen tot de beste universiteit van Nederland. De relatieve kleinschaligheid is altijd als een groot voordeel genoemd. Studenten hebben veel onderling contact, en ook de afstand tot de docent is tamelijk klein. Veel van de onderwijsprogramma's hebben een toegepast karakter. Toch is het wetenschappelijk niveau hoog en is er alle mogelijkheid na de Masteropleiding door te gaan als PhD-student. Wageningen University telt momenteel rond de 1600 PhD-studenten, waarvan meer dan de helft afkomstig is uit het buitenland.

Stoas Hogeschool, in Wageningen gevestigd sinds 2011, leidt docenten, MEd, kennismanagers (op Bachelor-niveau) en innovators (op Master-niveau) op voor het onderwijs, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in de groene sector. Naast het lectoraatsonderzoek wordt er onderzoek gedaan naar het leren en ontwikkelen van professionals in organisaties. Het ontwikkelen, delen en verbinden van deze kennis is bijeengebracht in het kenniscentrum LED4Planet (Learning, Ecology and Development for Planet).

Het thema van de ORD2012 'Ecologisch leren' past bij Wageningen. De hele universiteit is van ecologisch bewustzijn doortrokken. Stoas Hogeschool heeft het als speerpunt. We zijn dan ook verheugd met de keynote speakers die hun onderzoek vanuit het conferentiethema zullen belichten: Prof. Michael Roth, Prof. Gert Biesta, Prof. Sigrid Blömeke en Prof. David Gough.

Het grootste deel van de ORD2012 vindt plaats op de nieuwe campus van Wageningen UR. De opening, de keynote speech van Prof. Roth en de welkomstreceptie worden georganiseerd in het theater de Junushoff, in het centrum van Wageningen, vlakbij de historische stadskern. Het conferentiediner zal zijn in Hotel De Wereld, waar de Capitulatie plaats vond. De kleinschaligheid van het centrum van Wageningen biedt volop gelegenheid om collega's te ontmoeten en te netwerken.

Het organiseren van een ORD is het werk van velen. Bij deze willen we de reviewers, de themavoorzitters, de Vereniging voor Onderwijs Research en het Vlaams Forum voor Onderwijsresearch en de sponsors bedanken voor hun waardevolle bijdragen. Dank ook aan alle studenten en ondersteuners voor het realiseren van de ORD2012.

We wensen U een boeiende en leerzame ORD2012 toe.

*Martin Mulder
Frank de Jong
Renate Wesselink*

Praktische zaken

Registreren

Centrale registratie is op woensdag 20 juni van 11.00 – 12.30 uur op de begane grond in het Forumgebouw. Bij de ORD2012-servicebalie krijgt u uw badge, dinervoucher en conferentietas. Op deze dag staat er ook een verpakte lunch voor u klaar. Op de andere conferentiedagen is deze balie ook open om uw badge en tas af te halen.

Deelnemers die zich hebben aangemeld voor het conferentiediner ontvangen bij hun badge een dinervoucher. Op vertoon van deze voucher krijgt u toegang tot het diner. Vergeet uw badge en voucher vooral niet mee te nemen.

De badge draagt u tijdens de ORD2012 zichtbaar om toegang te krijgen tot de verschillende gebouwen en catering-locaties.

Openingstijden ORD2012-servicebalie

Op alle drie conferentiedagen van 09.00 – 18.00 uur. Telefoon 0317-484514.

Catering

ORD heeft drie centrale lunchlocaties verspreid over de campus: in de foyer en de daar aangrenzende brug op de 2e verdieping van het Forumgebouw, in het atrium in het Atlasgebouw en op het terras in het Lumengebouw.

Op de eerste conferentiedag staat er een lunchpakket voor u klaar in het Forumgebouw. Tijdens de andere 2 dagen kunt u op één van genoemde locaties lunchen.

Koffie- en theetafels staan tijdens de pauzes op alle ORD-locaties klaar. Vaak is dit in de zalen of daar direct in de buurt.

Dieetwensen kunt u via mail (ord2012@wur.nl) of via de ORD2012-servicebalie aan ons doorgeven; wij zullen hier zoveel mogelijk rekening mee houden.

Grand Opening

De Grand Opening wordt gehouden in theater Junushoff (Plantsoen 3) in het centrum van Wageningen.

Aansluitend aan de Grand Opening wordt de welkomstreceptie gehouden, deze is gesponsord door Gemeente Wageningen.

Indien u met eigen vervoer hier naar toe gaat kunt u gratis parkeren op het parkeerterrein Duivendaal langs de Kortenoord Allee. Er rijden ook gratis ORD2012-bussen van/naar de campus.

Conferentiediner

Het ORD2012-conferentiediner wordt gehouden in Hotel de Wereld (5 Mei Plein) in het centrum van Wageningen. Toegang tot het diner is op basis van uw dinervoucher.

U kunt op basis van eigen vervoer naar Hotel de Wereld. Deze locatie heeft een beperkt aantal parkeerplaatsen beschikbaar. Er rijden ook gratis ORD2012-bussen van de campus naar Hotel de Wereld en weer terug.

Shuttlebuservice en vervoer naar Grand Opening

ORD2012 heeft een shuttlebuservice die aan het begin en aan het einde van de conferentiedagen van de hotels naar de campus (en v.v.) rijden. De shuttle-service stopt bij de hotels genoemd op onze website. De bus rijdt op vaste tijden aan het begin en eind van de conferentiedag en maakt geen andere stops. De rijtijden kunt u opvragen bij de servicebalie. Er zijn geen kosten verbonden aan deze shuttle-service. Instappen kan op vertoon van uw ORD2012-badge.

Parkeren

Als u met de auto naar de ORD2012 komt kunt u parkeren op de Wageningen Campus. Parkeren op de campus is gratis. Door bouwactiviteiten kunt u enige hinder ondervinden bij het parkeren, daarom raden wij u aan de parkeerplaatsen zuiden van het Forumgebouw te gebruiken.

Gebouwtoegang

Wageningen Campus is openbaar toegankelijk, echter een paar gebouwen hebben geen onderwijsactiviteiten en hebben hun toegang anders georganiseerd. Dit geldt voor de gebouwen Gaia, Lumen, Atlas en Impulse. Voor deze gebouwen bieden we de ORD2012-deelnemers een oplossing. De toegangs-poorten worden tijdens de ORD-dagen open gezet zodat u steeds kunt doorlopen naar uw zaal. De gebouwrecepties zijn op de hoogte van uw aanwezigheid en er zijn ORD2012-medewerkers om u op strategische punten op te vangen en door te verwijzen. Het kan zijn dat u naar uw badge wordt gevraagd.

Bij het Radixgebouw heeft u een toegangspasje nodig om naar uw zaal te gaan. Een ORD-medewerker staat bij de entree om de toegangspasjes uit te delen. Bij het verlaten van het gebouw levert u de pas meteen weer in bij deze medewerker. Het Forumgebouw is een onderwijsgebouw en is overdag vrij toegankelijk.

WiFiverbinding

Tijdens de ORD2012 kunt u gratis draadloos internet gebruiken op de campus. Via de servicebalie kunt u wifi-toegang aanvragen. Deelnemers met een wur-account hebben automatisch toegang tot wifi.

Keynote sessies; aanmelden

Wij vragen u – vanwege de zaalcapaciteit – zich van te voren aan te melden als u één van de keynote sessies wilt bezoeken. Aanmelden kan via mail: ord2012@wur.nl of bij de ORD2012-servicebalie in het Forumgebouw. Registratie vindt plaats op basis van volgorde van aanmelding.

Zaalcapaciteit

De zalen die tijdens ORD2012 worden gebruikt hebben een maximum capaciteit. Vanwege brandweervoorschriften mag deze niet overschreden worden. Zorgt u er daarom voor dat u op tijd aanwezig bent om uw gewenste sessie bij te wonen. Wij vragen hiervoor uw begrip. Meer informatie over de zaalcapaciteit www.ord2012.nl.

Presentaties

Indien u een PowerPoint presentatie wilt verzorgen, verzoeken wij u deze voorafgaand aan de sessie op de presentatiecomputer (Microsoft Windows) te plaatsen. De ORD2012-zaalassistent kan u hierbij behulpzaam zijn. Alle zalen beschikken over een pc of laptop en beamer. Gelieve hand-outs en kopieën van papers zelf van te voren mee te nemen. Er is op de conferentielocaties geen mogelijkheid om te printen en te kopiëren.

ORD-crew

Tijdens de ORD2012 lopen ORD-medewerkers rond die u kunnen helpen en verwijzen. Zij zijn herkenbaar aan de witte polo's met het groene ORD2012-logo. Stelt u hen gerust een vraag, zij zijn er om u te helpen!

Locaties

De ORD-conferentie wordt gehouden op de Campus van Wageningen UR. De conferentie is verdeeld over een aantal gebouwen op de Campus, alle op loopafstand van elkaar.

Forum

Gebouw 102
Droevendaalsesteeg 2

Gaia

Gebouw 101
Droevendaalsesteeg 3a

Lumen

Gebouw 100
Droevendaalsesteeg 3

Atlas

Gebouw 104
Droevendaalsesteeg 4

Radix

Gebouw 107
Droevendaalsesteeg 1

Impulse

Gebouw 115
Stippeneng 2

ORD2012 programma in één oogopslag

Woensdag 20 juni

11.00 – 12.30 uur	Registratie
12.30 – 14.00 uur	Parallelsessie 1
14.00 – 14.30 uur	Pauze
14.30 – 16.00 uur	Parallelsessie 2
17.00 – 18.45 uur	Grand Opening

Welkom:

- Prof. dr. M. Mulder, voorzitter organisatiecommissie ORD2012
- Dhr. G.J.M. van Rumund, Burgemeester, Gemeente Wageningen
- Prof. dr. N. Engels, namens de Vereniging voor Onderwijs Research en het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek

Opening:

- Video-boodschap van Prof. dr. M. Kropff, Rector Magnificus van Wageningen UR
- Mw. Ir. L. van Staalduinen, Directeur Social Sciences Group, Wageningen UR
- Mw. drs. M. de Beus, directeur Stoas Hogeschool

Prijsuitreikingen:

- Dissertatieprijs, Prof. dr. P.R.J. Simons, voorzitter jury
- PS-prijs, Prof. dr. T. Wubbels, voorzitter Vereniging voor Onderwijs Research
- Prijs voor de beste begeleider, Thomas Jaarsma MSc, voorzitter VOR Promovendi Overleg

17.45 – 18.45 uur	Keynote: <ul style="list-style-type: none">– Lector Dr. F.P.C.M. de Jong, vice-voorzitter organisatiecommissie ORD2012 - introductie– Prof. dr. W.M. Roth, 'Learning Ecology and the Foreign/Intruder' - keynote
18.45 – 19.30 uur	Receptie

Donderdag 21 juni

9.00 – 10.30 uur	Parallelsessie 3
10.30 – 11.00 uur	Pauze
11.00 – 12.00 uur	Keynotes: <ul style="list-style-type: none"> – Prof. dr. Gert Biesta. 'Onderwijs verleerd? Van ecologisch leren naar de wereldschool'. Forumgebouw, zaal C222. Live stream naar Forumgebouw zaal C213, C226, C231 en P631. – Prof. dr. Sigrid Blömeke. 'The complex ecology of teacher learning. Challenges of assessing teacher competencies.' Atlasgebouw, zaal 1, 2 en 3. Live stream naar Lumengebouw zalen 1 en 2 en Gaiagebouw zalen 1 en 2.
12.00 – 13.00 uur	Lunch Algemene ledenvergadering VFO Algemene ledenvergadering VOR
13.00 – 14.30 uur	Parallelsessie 4
14.30 – 15.00 uur	Pauze
15.00 – 16.00 uur	Parallelsessie 5
16.00 – 16.30 uur	Pauze
16.30 – 18.00 uur	Parallelsessie 6
19.00 – 21.30 uur	Conferentiediner. Hotel De Wereld.

Vrijdag 22 juni

9.00 – 10.30 uur	Parallelsessie 7
10.30 – 11.00 uur	Pauze
11.00 – 12.30 uur	Parallelsessie 8
12.30 – 13.00 uur	Lunch Divisiebijeenkomst
13.00 – 14.00 uur	Keynote: <ul style="list-style-type: none"> – Prof. Dr. David Gough. 'The ecology of evidence informed policy and practice. Systematic research bridging research and practice.' Forumgebouw, zaal C222. Live stream naar Forumgebouw zaal C213, C226, C231 en P631. Paneldiscussie: <ul style="list-style-type: none"> – 'Toekomst onderwijsonderzoek.' Atlasgebouw, zaal 1, 2 en 3. Live stream naar Lumengebouw zalen 1 en 2 en Gaiagebouw zalen 1 en 2.
14.15 – 15.15	Afsluiting <ol style="list-style-type: none"> 1. Onze ecologie: ORD-conferentie 2. Uitreiking Best Poster Award 3. ORD 2013 - Bram De Wever 4. Bedankjes door organisatie ORD2012 5. Bedankjes door VOR/VFO

ORD organisatiecommissie

- Prof. dr. Martin Mulder – *voorzitter*
Wageningen UR, leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies
- Lector Dr. Frank de Jong – *vicevoorzitter*
Stoas Hogeschool
- Dr. Renate Wesselink – *secretaris*
Wageningen UR, leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies
- Marissa van den Berg – *secretariële ondersteuning*
Wageningen UR, leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies
- Marja Boerrigter – *secretariële ondersteuning*
Wageningen UR, leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies
- Jolanda Hendriks-Ruisbroek – *secretariële ondersteuning*
Wageningen UR, leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies
- Sabine Meijerink – *organisatie-ondersteuning*
Wageningen UR, Communication Services

Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie	Dr. Renate Wesselink Prof. dr. Loek Nieuwenhuis Prof. dr. David Gijbels	Wageningen University Tilburg University/Open Universiteit Universiteit Antwerpen
Beleid en organisatie	Prof. dr. ir. Pim Brascamp Dr. Marjan Vermeulen Prof. dr. Geert Devos	Wageningen University KPC groep/Open Universiteit Universiteit Gent
Curriculum	Prof. dr. Martin Mulder Dr. Susan McKenney Dr. Nienke Nieveen Prof. dr. Nadine Engels	Wageningen University Universiteit Twente SLO Vrije Universiteit Brussel
Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs	Ir. Berenice Michels Prof. dr. Bert Zwaneveld Dr. Hanna Westbroek Dr. Jelle Boeve-de Pauw	Wageningen University en SLO Open Universiteit Vrije Universiteit Universiteit Antwerpen
Hoger Onderwijs	Drs. Jan Steen Dr. Gerda Visser-Wijnveen Prof. dr. Katrien Struyen	Wageningen University Leiden Universiteit Vrije Universiteit Brussel
ICT	Dr. Chris Blom Dr. ir. Karel Kreijns Dr. Johan van Braak	Wageningen University Open Universiteit Universiteit Gent
Lerarenopleiding en leraarsgedrag	Lector Dr. Frank de Jong Dr. Martijn Willemse Dr. Mieke van Houtte	Stoas Hogeschool Windesheim Universiteit Gent
Leren en instructie	Dr. Harm Biemans Dr. Nadira Saab Prof. dr. Koen Lombaerts	Wageningen University Leiden Universiteit Vrije Universiteit Brussel
Methodologie en evaluatie	Dr. Hilde Tobi Dr. Anton Béguin Prof.dr. Rianne Janssen Dr. Sven de Maeyer	Wageningen University CITO KU Leuven Universiteit Antwerpen
Onderwijs en samenleving	Dr. ir. Thomas Lans Prof. dr. Marc Vermeulen Prof. dr. Ides Nicaise Dr. Katja Petry	Wageningen University Tilburg University KU Leuven KU Leuven
Ecologisch leren	Prof. dr. ir. Arjen Wals Lector Prof. dr. Wiel Veugelers Lector Dr. Manon Ruijters Dr. Rudy Richardson	Wageningen University Universiteit van Amsterdam/ Universiteit voor Humanistiek Stoas Hogeschool Stoas Hogeschool/NLDA
PhD track	Anne Khaled MSc Heleen Pennings MSc Thomas Jaarsma MSc Dr. Bram de Wever	Wageningen University Universiteit van Utrecht Open Universiteit Universiteit Gent
Master track	Drs. Tom van Oeffelt Petra de Vos Dr. Nadira Saab Drs. Ele Holvoet	Stoas Hogeschool Windesheim Leiden Universiteit Vrije Universiteit

Keynote presentaties

Prof. dr. Wolff-Michael Roth

Lansdowne Professor, Applied Cognitive Science, University of Victoria, Canada and Griffith University, Australia

Woensdag 20 juni, 17.45 –18.45 uur

Learning Ecology and the Foreign/Intruder

Consistent with the two ways in which the title of this talk can be heard, the ecology of learning and the learning of ecology, this talk has two interrelated parts. In the first part, I ask the rhetorical question: 'How any ecological system readies itself for the intruder?' Beginning with biological examples such as the introduction of the cane toad to Queensland, which are then developed into psychological examples where the learner is confronted with the unknown, I articulate the little attended to pathic dimensions of learning (adaptation). I discuss the fundamental problem that arises when a learner is to orient towards an unknown learning objective, which, precisely because it is unknown, the learner cannot orient to. In the second part of the talk, I reframe the issues of learning drawing on my research of students who design their own investigations during ecology units. Here, the learning problem is displaced, because teachers no longer pursue the fiction that learning can be pre-planned (similar to an ecology that attempts to get ready for an intruder it does not yet know). As students pursue their own questions and interests, and learning arises contingently in, from, and as their participation.

Prof. dr. Sigrid Blömeke

Humboldt-Universität zu Berlin, Abt. Systematische Didaktik und Unterrichtsforschung, Germany

Donderdag 21 juni, 11.00 – 12.00 uur

The complex ecology of teacher learning: Challenges of assessing teacher competencies

It is a challenge to assess the development of competencies in higher education on a large scale. To model and to measure academic competencies as well as their preconditions and effects in a valid and reliable way sets a high threshold for research methodology due to the inter- and intra-national diversity of programs, teaching and learning. A specific challenge in this context is the definition of an appropriate criterion (e.g. future job requirements) to evaluate the competencies.

In order to close the existing research gap, experts from different disciplines will work together in a newly started funding initiative 'Modeling and measuring competencies in higher education (KoKoHs)'. They will network nationally and internationally for a joint multi- and interdisciplinary research program while integrating different methods.

In this talk, the goals and measures of this initiative are explained. Results of a first international large-scale assessment, the 'Teacher Education and Development Study: Learning to Teach Mathematics (TEDS-M)', carried out in 17 countries under the supervision of the International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA, also responsible for TIMSS and PIRLS), will be used in order to exemplify the challenges of such an enterprise.

An understanding of 'competencies' as the latent cognitive and affective-motivational underpinning of performance, as defined by Weinert (2001), represents the theoretical framework of TEDS-M and KoKoHs. Competencies in this understanding include cognitive dispositions, that is academically gained

knowledge, as well as motivational, volitional and social dispositions to apply the knowledge flexibly in different situations.

Prof. dr. Gert Biesta

Professor of Education, School of Education and Laboratory for Educational Theory,
University of Stirling, United Kingdom

Donderdag 21 juni, 11.00 – 12.00 uur

Onderwijs verleerd? Van ecologisch leren naar de wereldschool

Het is opvallend dat in veel landen de discussie over onderwijs en onderwijzen in toenemende mate in termen van 'leren' wordt gevoerd. Ofschoon de opkomst van wat ik elders (Biesta, 2006) 'de nieuwe taal van het leren' heb genoemd een aantal belangrijke openingen heeft geboden – met name door de blik meer expliciet te richten op de activiteiten van diegenen waar het in het onderwijs uiteindelijk om draait – zijn er ook problematische kanten aan het 'verleren' van de discussie over onderwijs en onderwijzen. Een van de belangrijkste problemen is dat de taal van het leren de aandacht lijkt te hebben afgeleid van vragen over doel en inhoud van het onderwijs en vragen over het specifieke karakter van de relaties tussen leerkracht en leerling. De leerkracht wordt daarmee meer en meer een procesbegeleider wiens taak het is om leren te ondersteunen en te bevorderen, en steeds minder iemand die iets radicaal nieuws in dat soort processen heeft in te brengen. Het 'verleren' van de discussie over onderwijs en onderwijzen heeft ook het zelfbeeld van de leerkracht beïnvloed en in sommige gevallen zodanig dat leerkrachten lijken te zijn verleerd waar het in onderwijs en onderwijzen echt om zou moeten gaan. In mijn keynote wil ik deze ontwikkelingen nader analyseren en er een aantal kritische kanttekeningen bij plaatsen. Ik zal daarbij niet alleen het expliciet kunstmatige karakter van onderwijs en onderwijzen benadrukken maar ook betogen dat leren zelf niet als een natuurlijk proces opgevat kan worden – als iets wat we niet niet kunnen doen – maar zowel voor degenen die leren als voor degenen die het leren willen bestuderen pas zichtbaar kan worden op basis van normatieve oordelen over wat wenselijke verandering is.

Mijn bijdrage is in die zin een pleidooi om normatieve vragen weer meer expliciet op de agenda van onderwijsonderzoek en – praktijk te plaatsen. Wat dit meer concrete betekent laat ik zien door te reflecteren op het onderscheid tussen ecologisch leren en de idee van de 'wereldschool'.

Prof. dr. David Gough

Professor of Evidence Informed Policy and Practice, Institute of Education University of London,
United Kingdom

Vrijdag 22 juni, 13.00 – 14.00 uur

The ecology of evidence informed policy and practice. Systematic research bridging research and practice

Discussions about using evidence to inform policy and practice are often restricted to issues of how a certain type of evidence (such as experimental data) can be used to inform certain sorts of policy and practice questions (such as impact). This presentation will consider a broader perspective of the societal context of using research to inform decision making; for example, how different research questions may be of relevance to policy and practice and how different types of research findings might help address those questions. This includes user perspectives in setting research agendas, systematic reviews for different types of research question, the process of interpreting and applying research and the study of research to policy processes. Reference will be made to the work of the EPPI-Centre at <http://eppi.ioe.ac.uk/> and the European Commission funded EIPPEE project at <http://www.eippee.eu/>

ORD2012 Paneldiscussie

Toekomst onderwijsonderzoek

Vrijdag 22 juni 13.00 – 14.00 uur

De afgelopen jaren zijn er diverse rapporten geweest over de toekomst van de onderwijswetenschappen en het onderwijsonderzoek. Met meest recent is het rapport over Wetenschap en Vakmanschap waarin een schets wordt gegeven van de mogelijk nieuwe regie van het onderwijsonderzoek en de verbinding met de onderwijsinnovatie en de onderwijspraktijk. Er is al geruime tijd aandacht voor de verbinding van onderwijsonderzoek en onderwijspraktijk. Het Ministerie van OCW werkt aan de inrichting van een Regieorgaan voor onderwijsonderzoek. Vanuit het perspectief van het onderzoekspraktijk doemen er dan diverse vragen op: hoe kunnen fundamenteel wetenschappelijk, beleidsondersteunend en praktijkgericht onderzoek in het Regieorgaan worden verbonden? Hoe kan het onderzoek met innovatie en praktijk worden verbonden? Welke rol krijgt het onderwijs bij de programmering van onderzoek en bij welk onderzoek? Hoe kan er voor worden gezorgd dat er een meer natuurlijk circulatie is van kennis uit onderzoek en praktijk? Wat is de rol van kenniscocreatie? Wat betekent dat voor de positie van de docent ten opzichte van het onderzoek? Welke wetenschappelijke kennis is nodig voor de praktijk? Welke afstemming is gewenst? Tot op welke hoogte? Kan een Regieorgaan voor onderwijsonderzoek de afstemming wel bevorderen? Hoe ziet de panelleden dat?

In dit panel zullen de panelleden korte statements geven over hun visie op de toekomst van het onderwijsonderzoek. Daarna volgt een discussie met de zaal. Tot slot zal worden gezien welke conclusies kunnen worden getrokken uit de discussie.

Voorzitter:

- Ab Groen, directeur onderwijs en onderzoek van Wageningen University

Panelleden:

- Anton Béguin, vice-voorzitter Vereniging voor Onderwijs Research
- Sanneke Bolhuis, (oud-)lector Fontys Hogescholen
- Hubert Coonen, kwartiermaker Regieorgaan Onderwijsonderzoek
- Geert ten Dam, voorzitter OnderwijsRaad
- Jan van Driel, voorzitter bestuur Interuniversitair Centrum voor Onderwijsonderzoek
- Leonard Geluk, CvB ROC Midden Nederland
- Jelle Kaldewaij, CvB Nuovo
- Martin Mulder, hoofd leerstoelgroep Educatie- en competentiestudies, Wageningen University
- Rien van Tilburg, CvB Clusius College

ICT

Taalonderwijs met ICT

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Ronald Brouwer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Melissa van Ameringen

Inleiding

Auteur: Alfons ten Brummelhuis, Stichting

Kennisnet, Zoetermeer, NL

Gedragscorrigerende elementen in educatieve software: onmisbare onderdelen?

Auteurs: Carienka Kegel, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Jeanet Bus, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Vraaggestuurd lezen met een computer-programma met metacognitieve hints

Auteurs: Annemiek Jacobse, Rijksuniversiteit Groningen GION, Groningen, NL | M van den Berg, Rijksuniversiteit Groningen GION, Groningen, NL | R Hoekstra, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, NL | Egbert Harskamp, Rijksuniversiteit Groningen GION, Groningen, NL

Optimalisatie van de rol van docenten bij de inrichting van een effectieve ICT-rijke leeromgeving voor beginnende geletterdheid

Auteur: Amina Cviko, Universiteit Twente, Enschede, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

*Krachtige leeromgevingen in het
beroepsonderwijs: variaties en effecten*

Forum - zaal C213

Voorzitter: Liesbeth Baartman

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Jeroen Onsterk

Inleiding

Auteur: Elly de Bruijn, Hogeschool Utrecht/
Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Kennis en leren zien in een krachtige leeromgeving in het beroepsonderwijs

Auteurs: Martijn van Schaik, Hogeschool van
Amsterdam, NL | Harmen Schaap, Universiteit
Utrecht/Faculteit Sociale Wetenschappen, Utrecht,
NL

Krachtige leeromgeving in het middelbaar beroepsonderwijs

Auteurs: Wenja Heusdens, Hogeschool Utrecht,
Delft, NL | Liesbeth Baartman, Hogeschool
Utrecht, Utrecht, NL | Mieke Brekelmans, Utrecht,
NL | Elly de Bruijn, Hogeschool Utrecht/Universiteit
Utrecht, Utrecht, NL

De effecten van krachtige leeromgevingen, een vergelijking van innovatieve en traditionele praktijksimulaties

Auteurs: Anne Khaled, NL | Judith Gulikers,
Wageningen University, Wageningen, NL |
Harm Biemans, Wageningen University,
Wageningen, NL | Martin Mulder, Wageningen
University, Wageningen, NL

Beleid en Organisatie

Studiesucces

Forum - zaal C321

Voorzitter: Kees Kloet

Presentatievorm: Papersessie

Beïnvloedt EVC de relatie tussen motivatie en loopbaangedrag?

Auteurs: Brigitte Borger, Amsterdam, NL |
Casper Hulshof, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Effecten van zitten blijven op prestaties en welbevinden van leerlingen: Een overzicht van quasi-experimentele studies

Auteurs: Bieke De Fraine, KU Leuven, Leuven, BE |
Mieke Goos, KU Leuven, Leuven, BE |
Barbara Belfi, KU Leuven, Leuven, BE |
Machteld Vandecandelaere, Leuven, BE |
Anneloes Vandenbroucke, KU Leuven, HIVA, Leuven, BE |
Goedroen Juchtmans, Leuven, BE

Schoolscan "Geslaagd met dyslexie en dyscalculie"

Auteurs: Linda Sontag, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL |
José van der Hoeven, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL |
Joost Meijer, 's-Hertogenbosch, NL

Naar een herontwerp van het curriculum voor schrijfvaardigheid in de onderbouw van het vmbo

Auteur: Marit Wolffenbuttel, Amsterdam, NL

Hoger Onderwijs

Talentontwikkeling in het Hoger Onderwijs

Forum - zaal P631

Presentatievorm: Symposium

Voorzitter: Albert Pilot, Universiteit Utrecht

Discussiant: Roeland van der Rijst

Inleiding

Auteur: Albert Pilot

Het volgen van een honours programma

Auteurs: A Kool, Universiteit Utrecht, NL |
Tim Mainhard, Universiteit Utrecht, NL |
A D C Jaarsma, University of Amsterdam, NL |
Mieke Brekelmans, Universiteit Utrecht, NL |
Peter van Beukelen, Universiteit Utrecht, NL

De honourscommunity

Auteurs: Stan van Ginkel, Wageningen University, Wageningen, NL |
Pierre van Eijl, Universiteit Utrecht, NL |
Albert Pilot, Universiteit Utrecht, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs & Curriculum

Curriculumvernieuwing in de vakken

Forum - zaal C107

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Kwaliteit van contacttijd in statistiekonderwijs

Auteurs: Jos Tolboom, SLO, Enschede, NL |
Wilma Kuiper, Universiteit Utrecht, NL

Evaluatie van het nieuwe vak Chinese taal en cultuur

Auteurs: Elvira Folmer, SLO, Enschede, NL |
Gemma Corbalan, SLO, Enschede, NL |
Dineke Tigelaar, ICLON, Leiden, NL

Leren en Instructie

Co-constructie van kennis in digitale leeromgevingen

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Frank de Jong

Presentatievorm: Papersessie

Het gezamenlijk construeren van deeltaak specifieke representaties leidt tot een beter leerproces en leerresultaat

Auteurs: Bert Slof, Rijksuniversiteit Groningen/ Lerarenopleiding, Groningen, NL |
Gijsbert Erkens, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL |
Paul A Kirschner, Centre for Learning Sciences and Technologies, Heerlen, NL

Peer-assessment in een Wiki: Het effect van gestructureerde peer feedback op het proces en product van groepswork

Auteurs: Mario Gielen, Universiteit Gent, Gent, BE | Bram De Wever, Universiteit Gent, Gent, BE

Invloed van mening en tekstformat op integratie van tegenstrijdige informatie uit meerdere teksten

Auteurs: Johan van Strien, Open Universiteit/CELSTEC, Heerlen, NL | Saskia Brand-Gruwel, NL | Els Boshuizen, Open University, Heerlen, NL

Relatie tussen docentaanwezigheid en kenniscreatieactiviteiten van studenten in KnowledgeForum

Auteurs: Frank de Jong, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL | Hennie van Heijst, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Methodologie en Evaluatie

Wat werkt? Experimenten op scholen

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Anton Béguin

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marc van der Steeg

Inleiding

Auteur: Inge de Wolf, IvHO/UvA, Utrecht, NL

Effect van bewegen op schoolvaardigheden van achterstandsleerlingen

Auteurs: Esther Hartman, Center of Human Movement Sciences, UMCG/University of Groningen, Groningen, NL | S Doolaard, NL | R J Bosker, NL | A Visscher, NL

Psychologische effecten van inductie arrangementen in het voortgezet onderwijs na een jaar

Auteurs: Michelle Helms-Lorenz, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Bert Slof, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Esther Canrinus, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL

Effecten van BeO groepen: een nieuw behandel onderwijs aanbod

Auteurs: Heleen van der Stege, CED Groep, Rotterdam, NL | Corien van der Linden, CED groep, Rotterdam, NL | Els Rietveld, CED Groep, Rotterdam, NL | Jaimy van den Broeke, De Piloot, Rotterdam, NL | Gerrit van Engelen, Stek Jeugdhulp, Rotterdam, NL | Jan-Pieter van Bruchem, De Piloot, Rotterdam, NL

De effecten van de klasseninterventie

Taakspel op gedrag en relaties in het voortgezet speciaal onderwijs cluster 4

Auteurs: Juliette Hopman, Yulius GGZ, Rotterdam, NL | Nouchka Tick, Yulius, Rotterdam, NL | A Maras, NL | Theo Wubbels, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Onderwijs en Samenleving

Schoolprestaties in een snel veranderende omgeving

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Civiel effect examineren mbo

Auteurs: Paula Willemse, IVA beleidsonderzoek en advies, Tilburg, NL | Beatriz Roman, IVA beleidsonderzoek en advies, Tilburg, NL

**De effecten van etnische en sociale
verscheidenheid in de klas op de
schoolprestaties van leerlingen in een
grootstedelijke context**

Auteurs: Sjaak Braster, Erasmus University
Rotterdam, Rotterdam, NL | Jaap Dronkers,
Universiteit Maastricht, NL

**Reken- en taalachterstanden in het
basisonderwijs systematisch onderschat?**

Auteurs: Hans Luyten, Universiteit Twente,
Enschede, NL | Laura Staman, Enschede, NL

Onderwijs en Samenleving

Sociale relaties in het onderwijs

Radix - zaal 1

Voorzitter: Anke de Boer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Alexander Minnaert

Inleiding

Auteur: Anke de Boer, Rijksuniversiteit Groningen,
Groningen, NL

**De rol van attitudes van klasgenoten in de
acceptatie van leerlingen met een beperking
in het reguliere basisonderwijs**

Auteur: Anke de Boer, Rijksuniversiteit Groningen,
Groningen, NL

**Sociale netwerken en leerprestaties in
het voortgezet onderwijs**

Auteurs: Jan Kornelis Dijkstra, Rijksuniversiteit
Groningen, Groningen, NL

**Sociale netwerk analyse (SNA) als middel om
team contacten van leerkrachten in kaart te
brengen**

Auteurs: Celeste Meijs, Open Universiteit, Heerlen,
NL | Maarten de Laat, NL

PhD-thema

Leerkracht-leerling relatie

Radix - zaal 2

Voorzitter/senior discussiant:

Hanke Korpershoek

Junior discussianten: Lisette Hornstra en
Renske de Kleijn

Presentatievorm: Papersessie

**Een Literatuurstudie naar de Relatie
tussen Self-Efficacy en Doeloriëntatie en
de Intervenierende Rol van Feedback**

Auteurs: Gerry Geitz, Open Universiteit/
Stenden Hogeschool, Noord-Sleen, NL | Desirée
Joosten-ten Brinke, Open universiteit/Fontys
lerarenopleiding, Heerlen, NL | Paul Kirschner,
Open Universiteit, Heerlen, NL

**Longitudinaal onderzoek naar de wederkerige
relatie tussen de leerkracht-leerlingrelatie en
welbevinden, motivatie en leerprestaties van
leerlingen in het basisonderwijs**

Auteurs: Lisette Hornstra, Universiteit van
Amsterdam, Amsterdam, NL | Ineke van der Veen,
Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Thea
Peetsma, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam,
NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam,
Amsterdam, NL

PhD-thema

*Ontwikkeling van zelfregulatie en taal in het basis-
en voortgezet onderwijs*

Radix - zaal 3

Voorzitter/senior discussiant: TBA

Junior discussiant: Marjoke Bakker

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

**Metten van Zelfregulatie Vaardigheden bij
Kinderen in het Basis- en Voortgezet Onderwijs**

Auteurs: Kelly Meusen, Avans Hogeschool, Breda,
NL | Els Boshuizen, Open University, Heerlen, NL |

Desirée Joosten-ten Brinke, Open universiteit/
Fontys lerarenopleiding, Heerlen, NL

**Het effect van VVE-werkwijze 'Taallijn' op
de taalontwikkeling van kleuters**

Auteur: Loes van Druten, MSc, Radboud University
Nijmegen, Nijmegen, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Onderzoek door leraren?

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Klaas van Veen

Presentatievorm: Papersessie

**Promoverende bètadocenten: een brug tussen
onderzoek en onderwijs, of een brug te ver?**

Auteurs: Anouke Bakx, ESoE, TUE, Eindhoven, NL
| Douwe Beijaard, Eindhoven School of Education,
Eindhoven, NL | Michiel van Eijck, Eindhoven
School of Education, Eindhoven, NL

Waarom moeten ze onderzoek doen?

**Opvattingen van lerarenopleiders over de
waarde van het verrichten van onderzoek
door leraren in opleiding**

Auteurs: Helma Oolbekkink-Marchand, Radboud
Universiteit Nijmegen, Instituut voor Leraar
en School, Nijmegen, NL | Eddie Denessen,
Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL |
Lotte Scholte Lubberink, Radboud Universiteit,
Nijmegen, NL

**Onderzoek in onderwijs binnen de
lerarenopleiding**

Auteurs: Sylvia Mommaerts, Groep T - Leuven
Education College, Leuven, BE | Joke Torbeyns,
Leuven, BE | Jonathan Cops, Leuven, BE

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Esther Canrinus & Marieke Pillen

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Paulien Meijer

Inleiding

Auteur: Marieke Pillen, Technische Universiteit
Eindhoven, Eindhoven, NL

**Identiteit in context; het voorbeeld
van lerarenopleiders**

Auteurs: Anja Swennen, VU, Amsterdam, NL |
Monique Volman, UvA, Amsterdam, NL |

**Persoonlijke professionaliteit van docenten
in het voorgezet onderwijs: overtuigen,
disposities en competenties**

Auteurs: Ellen Rohaan, Technische Universiteit
Eindhoven, Eindhoven, NL | Douwe Beijaard,
Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven, NL |
Rob Vink, Universiteit Tilburg, Tilburg, NL

**De interpersoonlijke identiteitsrol van
de docent**

Auteurs: Anna van der Want, Technische
Universiteit Eindhoven, Eindhoven, NL | Douwe
Beijaard, Technische Universiteit Eindhoven,
Eindhoven, NL | Perry den Brok, Technische
Universiteit Eindhoven, Eindhoven, NL | Mieke
Brekemans, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

**De rol van spanningen in de professionele
identiteitsontwikkeling van beginnende
leraren**

Auteurs: Marieke Pillen, Technische Universiteit
Eindhoven, Eindhoven, NL | Douwe Beijaard,
Technische Universiteit Eindhoven, Eindhoven,
NL | Perry den Brok, Technische Universiteit
Eindhoven, Eindhoven, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

*Professionele identiteit van leraren en
lerarenopleiders*

Koffie- en theepauze

14.00 uur – 14.30 uur
Nabij de zalen

ICT

ICT beleidsontwikkeling en professionalisering

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Ronald Brouwer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Alfons ten Brummelhuis

Inleiding

Alfons ten Brummelhuis

De internationale agenda voor ICT in het onderwijs. Resultaten van EDU sumMIT 2011

Auteurs: Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL | Gerald Knezek, US

Interactiviteit in lessen met het digitale schoolbord op traditionele en vernieuwende scholen

Auteurs: Sandra de Koster, Vrije Universiteit, NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Els Kuiper, universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Een pilotstudy naar het succes van onmiddellijke feedback met behulp van een oortje voor leraren in opleiding

Auteurs: Nele Coninx, Eindhoven School of Education, Eindhoven, NL | Karel Kreijns, NL | Wim Jochems, OU, Heerlen, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

Leren van medewerkers tijdens het dagelijkse werk

Forum - zaal C213

Voorzitter: Renate Wesseling

Presentatievorm: Papersessie

An effective PDP – A quantitative Investigation

Auteurs: Therese Grohnert, Maastricht University, Maastricht, NL | Simon Beusaert, Maastricht University, Maastricht, NL

Duurzame inzetbaarheid van (oudere) medewerkers

Auteurs: Jonne Bossink, Enschede, NL | Ida (A A M) Wognum, Enschede, NL

Medewerkers op de werkvloer die leren en vernieuwen in het werk: onderzoek bij vijf organisaties

Auteur: Suzanne Verdonschot, Kessels & Smit, The Learning Company, Utrecht, NL

Curriculum

Professionalisering van docenten op het terrein van curriculumontwikkeling

Forum - zaal C226

Voorzitter: Nienke Nieveen/ Fred Janssen

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Jan van den Akker

Inleiding

Auteur: Nienke Nieveen, SLO, Enschede, NL

Naar een raamwerk voor het typeren van ontwerptaken van leraren

Auteurs: Nienke Nieveen, SLO, Enschede, NL | Monique van der Hoeven, SLO, Enschede, NL

Opbrengsten van een professionaliserings-traject voor ontwerpende biologiestudenten gebaseerd op individuele doelsystemen

Auteurs: Fred Janssen, ICLON, Leiden, NL | Nienke Wieringa, ICLON, Leiden, NL | Hanna Westbroek, VU, Amsterdam, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Succeservaringen en lesbouwstenen als input voor het leren ontwerpen van concept

Auteurs: Fred Janssen, ICLON, Leiden, NL | Michiel Dam, ICLON Universiteit Leiden, Leiden, NL | Hanna Westbroek, VU, Amsterdam, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Beleid en Organisatie

Het belang van het onderwijsnummer voor beleidsinformatie

Forum - zaal C321

Voorzitter: Paul Oomens

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Paul Oomens

Inleiding

Auteur: Erik Fleur, Min. van OCW/duo, Zoetermeer, NL

Stroominformatie Speciaal Onderwijs

Auteur: Cees Vermeulen, Min. van OCW/duo, Zoetermeer, NL

Een multilevel benadering van VSV

Auteur: Elma Wesselink, Min. van OCW/duo, Zoetermeer, NL

Relatie eindcijfers VMBO en succes op het MBO

Auteur: Erik Fleur, Min. van OCW/duo, Zoetermeer, NL

Onderwijsloopbanen binnen het MBO

Auteur: Jaap-Jan Bakker, Min. van OCW/duo, Zoetermeer, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

Diversiteit en bèta-onderwijs

Forum - zaal C107

Voorzitter: Ard Lazonder

Presentatievorm: Papersessie

Interesse in bètavakken bij westerse en niet-westerse leerlingen in primair en secundair onderwijs

Auteur: Ralf van Griethuysen, Eindhoven, NL

Extreem weinig meisjes in de natuurkunde-klas: slecht voor meisjes, goed voor jongens

Auteur: Alice Cottaar, ZeTCE, Eindhoven, NL

Simulaties en onderzoekend leren in het primair onderwijs

Auteurs: Ard Lazonder, Universiteit Twente, Enschede, NL | Yvonne Mulder, Universiteit Twente, Enschede, NL | Pascal Wilhelm, Universiteit Twente, Enschede, NL

Hoger Onderwijs

Studentbeleving

Forum - zaal P631

Voorzitter: Stefan Nortier

Presentatievorm: Papersessie

Ethische sensitiviteit van honoursstudenten in het hoger onderwijs

Auteurs: Ingrid Schutte, Hanze University of Applied Sciences, Groningen, NL | Marca Wolfensberger, Hanzehogeschool Groningen en Universiteit Utrecht, Groningen, NL

Verschillen in reguleren van leren en efficiëntie van leren tussen voltijd- en deeltijdstudenten

Auteurs: Bas Agricola, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Peter Blind, Utrecht, NL | Ellen Traas, Utrecht, NL

Validering van een vragenlijst naar studentbeleving van onderzoek in het onderwijs

Auteurs: Roeland van der Rijst, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Gerda Visser-Wijnveen, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Tevredenheid van studenten en alumni: substituu of complementair?

Auteurs: Christoph Meng | Maastricht University | Maastricht | NL

Wil Kwinten | Avans Hogeschool/LIC | Breda | NL
Theo Nelissen | Avans Hogeschool | Breda | NL

Leren en Instructie

Brein, begaafdheid en houding

Gaia - zaal 1

Voorzitter: Harmen Schaap

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Het is toch af? De relatie tussen de leeromgeving en een 'calculerende' houding van leerlingen

Auteurs: Noeke van Duijne, Montessori Lyceum Amsterdam, Amsterdam, NL | Anke van den Tempel, Montessori Lyceum Amsterdam, Amsterdam, NL | Anique ter Welle, Montessori Lyceum Amsterdam, Amsterdam, NL | Gonny Schellings, University of Amsterdam, Amsterdam, NL | Gert Rijlaarsdam, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

De werking van ons brein: implicaties voor onderwijs en (leraren)opleiding?

Auteurs: Chris Phielix, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL | Klaas Van Veen, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL | J A Meirink, Universiteit Leiden, NL | Rosanne Zwart, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL

Leren en Instructie

Effecten van afstemming en maatwerk in het onderwijs

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Dinand Webbink

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Inge de Wolf

Inleiding

Auteur: Inge de Wolf, IvHO/UvA, Utrecht, NL

Effecten van instructie en ondersteuning op maat voor verschillende competentie-niveaus

Auteurs: Alieke M van Dijk, University of Twente - Instructional Technology, Enschede, NL | Tessa Eysink, University of Twente, Enschede, NL | Ton de Jong, University of Twente, Enschede, NL

Onderwijs en cognitief hoogbegaafde leerlingen: Leonardoschool of leerling?

Auteur: Ton Mooij, RU/ITS, Nijmegen, NL

De rol van metacognitieve vaardigheden in hoogbegaafd presteren

Auteurs: Marcel V J Veenman, Leiden University, Leiden, NL | Marieke Haaren, NL

Effecten van opbrengstgericht werken op basis van prestatiefeedback in scholen met gewichtenleerlingen

Auteur: Trynke Keuning, NL | Adrie Visscher, Enschede, NL

Ecologisch leren

ETI-research: richtinggevend voor praktijkgericht onderzoek?

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: Frank de Jong

Presentatievorm: Paneldiscussie

ETI-research: richtinggevend voor praktijkgericht onderzoek?

Auteurs: Frank de Jong, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Panelleden: Gert Biesta, University Sterling, UK | Hein Broekkamp, Universiteit van Amsterdam, NL | Niek van de Berg, Hogeschool Rotterdam, NL | Rudy Richardson, Stoas Hogeschool, NL | Manon Ruijters, Stoas Hogeschool, NL | Madelon de Beus, Stoas Hogeschool, NL | Frank de Jong, Stoas Hogeschool, NL

Methodologie en Evaluatie

Validiteit

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Anton Béguin

Presentatievorm: Papersessie

Methodologische bedenkingen bij onderwijsevaluaties in een internationale context

Auteurs: Jarl Kampen, WUR, Wageningen, NL |
Hilde Tobi, Wageningen University, NL

Formatieve lessen uit grootschalige toetsafnames: de toegevoegde waarde van mixture IRT-modellen

Auteurs: Daniel Van Nijlen, KU Leuven, Leuven, BE |
Rianne Janssen, KU Leuven, NL

Validiteitsbewijzen in valideringsstudies

Auteurs: Saskia Wools, Cito, Arnhem, NL |
Theo Eggen, Cito/Universiteit Twente, Arnhem, NL

Onderwijs en Samenleving

Onderwijssystemen en vier centrale functies van scholing

Radix - zaal 1

Voorzitter: Rolf van der Velden

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Sjoerd Karsten

Inleiding

Auteur: Jaap Dronkers, Maastricht Universiteit, Maastricht, NL

Educational Systems and the Trade-off Between Labor Market. Allocation and Equality of Educational Opportunity

Auteurs: Thijs Bol, University of Amsterdam, Amsterdam, NL | Herman G van de Werfhorst, beiden verbonden aan de University of Amsterdam, Amsterdam, NL

Inequality of civic outcome in secondary education: the role of differentiation and standardization

Auteurs: Jacqueline Witschge, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Louise Elffers, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Herman van der Werfhorst, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Effects of reliability of exit qualifications. The differentiation of the educational systems and occupational traits on productivity

Auteurs: Mark Levels, Universiteit Maastricht, Maastricht, NL | Rolf van der Velden, Maastricht Universiteit, Maastricht, NL

PhD-thema

Scaffolding

Radix - zaal 2

Voorzitter/senior discussiant: Martijn van Schaik

Junior discussiant: Marielle Kuiper

Presentatievorm: Papersessie

Effecten van scaffolding op de prestaties en betrokkenheid van leerlingen

Auteurs: Janneke van de Pol, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Frans Oort, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Jos Beishuizen, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL

PhD-thema

Docentontwikkeling 1

Radix - zaal 3

Voorzitter/senior discussiant: Monique Volman

Junior discussianten: Niek van Benthum, Miranda de Hei en Ferry Boschman

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Computer-ondersteund onderzoekend leren in de opleiding tot leerkracht geschiedenis

Auteurs: Michiel Voet, Universiteit Gent, Gent, BE | Bram De Wever, Universiteit Gent, Gent, BE

Beginnende of expert ontwerper?

Veranderingen in ontwerpexpertise van docenten

Auteurs: Tjark Huizinga, Universiteit Twente, Enschede, NL | Adam Handelzalts, Universiteit Twente, NL | Nienke Nieveen, SLO, Enschede, NL | Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL

Leerkrachten als ontwerpers van een ICT-rijke leeromgeving: Effecten op professionele ontwikkeling

Auteurs: Ferry Boschman, Universiteit Twente, Enschede, NL | Susan McKenney, Enschede, NL | Joke Voogt, Enschede, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Professionele ontwikkeling van vo-docenten in relatie tot het leren van hun leerlingen

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Jules Pieters

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Douwe Beijaard

Inleiding

Auteur: Fer Coenders, Universiteit Twente, Didam, NL

De zoektocht naar sensible mathematics door middel van lesson study

Auteurs: Nellie Verhoef, Universiteit Twente, Enschede, NL | D van Smaalen, Universiteit Twente, NL | Jules Pieters, Universiteit Twente, Enschede, NL

Ontwikkelen en gebruiken van leer-materialen in een docenten ontwikkelteam-leerzaam voor docenten en leerlingen

Auteurs: Fer Coenders, Universiteit Twente, Didam, NL | Jules Pieters, Universiteit Twente, Enschede, NL

Differentiaalvergelijkingen begrijpen: de ontwikkeling van een instructietheorie

Auteurs: Joke Zwarteveen, NL | Nellie Verhoef, Universiteit Twente, Enschede, NL | Jules Pieters, Universiteit Twente, Enschede, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Gedrag van docenten

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Martijn Willemse

Presentatievorm: Papersessie

Psychologische basisbehoeften en innovatief gedrag van leraren

Auteurs: Andrea Klaijns, Open Universiteit, Heerlen, NL | Marjan Vermeulen, KPC Groep/Open Universiteit, NL | Rob Martens, Open Universiteit, Heerlen, NL

VMBO-docenten zijn niet te typeren als docent- of leerlinggestuurd: Validiteit van een leerlingperceptievragenlijst over docentgedrag

Auteurs: Jantine van Beek, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL | Frank de Jong, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL | Alexander Minnaert, Rijks Universiteit Groningen, Groningen, NL | Theo Wubbels, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Maatwerkgericht handelen van docenten

Auteurs: Ditte Lockhorst, Oberon, Utrecht, NL | Tijmen Schipper, Baken Stad College, Almere, NL | Marjolein Verkammen, Oberon, Utrecht, NL

Verplaatsing naar Grand Opening

16.00 – 17.00 uur

Forum - Begane Grond

Grand Opening ORD 2102

17.00 – 18.45 uur

Keynote Prof. dr. Wolff-Michael Roth *Learning Ecology and the Foreign/Intruder* (17.45 – 18.45 uur). Zie pagina 14 voor de toelichting op zijn keynote.

Junushoff – Theater

Receptie Junushoff – Theater

18.45 – 19.30 uur

Junushoff - Theater

ICT

ICT in onderwijs

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Karel Kreijns

Presentatievorm: Papersessie

Het effect van leerstijl en persoonlijkheid op observational learning in Calliope

Auteur: Isabel Elst, Universiteit Antwerpen, Antwerpen, BE

Tussendoelen beginnende geletterdheid, ICT en TPACK

Auteur: Guido Bruinsma, University of Twente, Enschede, NL

Het aanbieden van advies: De invloed van leerling-kenmerken en taaktypen op gedrag in Hypermedia leeromgevingen

Auteurs: Chantal Gorissen, CELSTEC, Open Universiteit Nederland, Heerlen, NL | Liesbeth Kester, Open Universiteit, Heerlen, NL | Rob Martens, Open Universiteit, Heerlen, NL

Avoiding split attention in computer-based testing: Is neglecting additional information facilitative?

Auteurs: Halszka Jarodzka, CELSTEC, Heerlen, NL | Noortje Janssen, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Paul A Kirschner, Centre for Learning Sciences and Technologies, Heerlen, NL | Gijsbert Erkens, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Thesis supervisie op afstand: Voordelen van het gebruik van videoconferencing voor groepsbijeenkomsten

Auteurs: Karen Könings, Maastricht, NL | Daniela Popa, Maastricht, NL | Maïke Gerken, Maastricht, NL | Bas Giesbers, Maastricht, NL | Bart Rienties, Maastricht, NL | Cees Van der Vleuten, Maastricht, NL | Jeroen van Merriënboer, Maastricht, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps-onderwijs en Volwasseneneducatie

Ontwikkelingen in het beroepsonderwijs en de consequenties voor de docenten

Forum - zaal C213

Voorzitter: Loek Nieuwenhuis

Presentatievorm: Papersessie

Competenties van mbo-leerlingen

beoordeeld: vergelijking van competentie-beoordelingen door de leerlingen zelf en door hun coaches

Auteur: Harm Biemans, Wageningen University, Wageningen, NL

Professionalisering van studieloopbaan-begeleiders. Ontwerp en evaluatie van een trainingsinterventie gericht op het voeren van loopbaandialogen

Auteurs: Ard Sonneveld, Stoas Hogeschool, Arnhem, NL | Maaike Endedijk, University of Twente, Faculty of Behavioural Sciences, Enschede, NL | Piety Runhaar, Wageningen University, Wageningen, NL | Maria Hendriks, Universiteit Twente, Enschede, NL

Patronen van Affectieve Scaffolding in het VMBO: een multiple case study

Auteurs: Marij Passier, Hogeschool Inholland/ Universiteit van Amsterdam, NL | Monique Volman, Amsterdam, NL | Jeroen Onstenk, Hogeschool Inholland, NL

Curriculum

Maatwerk en excellentie

Forum - zaal C318

Voorzitter: Susan McKenney

Presentatievorm: Papersessie

De mogelijkheden van tutoring om leerlingen maatwerk te bieden in het basisonderwijs

Auteurs: Annette Thijs, SLO, Enschede, NL | Marja van Graft, SLO, Enschede, NL | Linda van Tuyl, CPS, Amersfoort, NL

Model voor Excellent Onderwijs voor cognitief excellente leerlingen

Auteurs: Elma Dijkstra, Radboud University, ITS; Open University, CELSTEC, Nijmegen, NL | Ton Mooij, Radboud University, ITS; Open University, CELSTEC, Nijmegen, NL

Onderwijs en cognitief hoogbegaafde leerlingen: Leonardoschool of leerling?

Auteurs: Ton Mooij, Radboud University, ITS; Open University, CELSTEC, Nijmegen, NL

Curriculum

Effecten van diverse interventies op leerlingprestaties rekenen en wiskunde

Forum - zaal C321

Voorzitter: Dinand Webbink

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marc van der Steeg

Inleiding

Auteur: Inge de Wolf, IvH/UvA, Utrecht, NL

Effecten van diverse interventies op woordenschat en lezen. Het effect van VVE-werkwijze Taallijn op de woordenschatontwikkeling

Auteurs: Loes van Druten, MSc, Radboud University Nijmegen, Nijmegen, NL Eddie Denessen, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL | Martine Gijzel, Expertisecentrum Nederlands, Nijmegen, NL | Ludo Verhoeven, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

Effecten van diverse interventies op woordenschat en lezen. Lerende kinderen met verhoogde kans op leesproblemen beter lezen met bouw

Auteurs: A Zijlstra, NL | A Regtvoort, NL | A van der Leij, NL

Effecten van diverse interventies op woordenschat en lezen. Naar een nieuwe leesdidactiek voor dove en slechthorende leerlingen

Auteurs: Jan Berenst, NL | Marjolein Buré, NL | Maaïke Pullens, NL

Effecten van diverse interventies op woordenschat en lezen. Verbetering van functionele geletterdheid in het voorgezet onderwijs: een effectstudie

Auteurs: Esther Steenbeek-Planting, NL | Ria Kleijnen, NL | Cindy Teunissen, Expertisecentrum Nederlands, Nijmegen, NL | Hedwig de Krosse, NL | Wilma Jongejan, NL | Ludo Verhoeven, Expertisecentrum Nederlands, NL

Master - thema

Professionalisering

Forum - zaal C226

Voorzitter/senior discussiant: Jeroen Onstenk

Presentatievorm: Posterpresentatie

Junior discussiant: Marianne den Otter

Professionaliseren in professionele leergemeenschappen

Auteur: Paula van Kempen, Hogeschool Inholland, Almere, NL

De invloed van persoonsgebonden en contextgebonden factoren op het werkplekleren van docenten

Auteur: Nienke Woldman, Utrecht, NL

Eén conceptuele structuur van het domein Techniek

Auteur: Ellis Jansen, Landgraaf, NL

Positie van wereldburgerschap op pabo's in Gelderland

Auteur: Iris van Werven, NL

Beleid en Organisatie

Ronde-tafelsessie Beleid en Organisatie

Forum - zaal C314

Voorzitter: Jan Steen

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Stimuleren van leergedrag in docententeams door teamleiderschap

Auteurs: Mieke Koeslag, Zuyd Hogeschool, Maastricht, NL | Marcel Van der Klink, Open Universiteit Heerlen, Heerlen, NL | Wim Gijsselaers, Universiteit Maastricht, Maastricht, NL | Mien Segers, Universiteit Maastricht, Maastricht, NL

Vormgeven aan professionele ruimte in het vo

Auteurs: Evelien Loeffen, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL | Hanna de Koning, APS, Utrecht, NL | Ton Bruining, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

De rol van representaties bij het leren en onderwijzen in bètavakgebieden

Forum - zaal C107

Voorzitter: Dirk de Bock

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Johan Deprez

Inleiding

Auteur: Dirk De Bock, Hogeschool-Universiteit Brussel, Brussel, BE

Hoe linken leerlingen reële situaties aan wiskundige modellen in diverse representatieve modi

Auteurs: Dirk De Bock, Hogeschool-Universiteit Brussel, Brussel, BE | Wim Van Dooren, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven, BE | Lieven Verschaffel, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven, BE

Representatieve flexibiliteit bij probleemoplossen in fysica

Auteurs: Mieke de Cock, KU Leuven, Heverlee, BE | Frans Nys, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven, BE

Het gebruik van representaties in de Nederlandse centrale examens wiskunde

Auteur: Pauline Vos, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Hoger Onderwijs

Sociaal & onderwijsaanpak

Forum - zaal P631

Voorzitter: Medewerker ECS

Presentatievorm: Papersessie

De invloed van belangrijke anderen op de studiekeuze van oud havo- en vwo-leerlingen

Auteurs: Hanke Korpershoek, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, NL | Lyset Rekers-Mombarg, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, NL

De relatie tussen sociale competentie en strategisch sociaal kapitaal van studenten in het hoger onderwijs

Auteur: Thomas Lans, Wageningen, NL

Onderwijsaanpak: docentprofielen in het hoger onderwijs

Auteurs: Ann Stes, Universiteit Antwerpen, Antwerpen, BE | Christel Verdurmen, Universiteit Antwerpen/ECHO, Antwerpen, BE | Peter Van Petegem, Universiteit Antwerpen/IOIW, Antwerpen, BE

Leren en Instructie

Samenwerkend leren en zelfsturing

Gaia - zaal 1

Voorzitter: Nadira Saab

Presentatievorm: Papersessie

Motivatie door BPV-opdrachten: Een case study naar het effect van sturing op intrinsieke motivatie

Auteurs: Ruud Teutelink, Helicon Opleidingen MBO Nijmegen, 's-Hertogenbosch, NL | Frank de Jong, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Vertaling en validatie van twee vragenlijsten: Self-efficacy en Self-directed learning

Auteurs: Ludo W van Meeuwen, Open Universiteit Nederland, Heerlen, NL | Saskia Brand-Gruwel, NL | Paul A Kirschner, Centre for Learning Sciences and Technologies, Heerlen, NL | Jeano J P R de Bock, Schiphol, NL | Jeroen J G van Merriënboer, Maastricht, NL

Succesfactoren bij studentgestuurde samenwerkingsvormen in het groene MBO

Auteurs: Ewald Nijenhuis, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL | Frank de Jong, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Intrinsieke motivatie voor samenwerkend leren

Auteurs: Nadira Saab, Leiden University, Leiden, NL | Astrid Schrama MSc, Haagse Hogeschool/ Universiteit Leiden, Noordwijkerhout, NL

Leren en Instructie

De rol van docenten en studenten tijdens feedback in interactie

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Robert-Jan Simons

Presentatievorm: Symposium

Inleiding

Auteur: Frans Prins, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Aanzetten tot verdere discussie over feedback door leraren

Auteurs: Lia Voerman, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Paulien Meijer, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Fred Korthagen, Vrije Universiteit, Utrecht, NL | Robert-Jan Simons, Utrecht, NL

Het stimuleren van reflectie door leerlingen in feedbackdialogen

Auteurs: Frans Prins, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Marieke van der Schaaf, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Liesbeth Baartman, Hogeschool Utrecht, Utrecht, NL | Anne Oosterbaan, Universiteit Utrecht, NL | Harmen Schaap, NL

Interpersoonlijk percepties en feedback percepties in master's thesis begeleiding

Auteurs: Frans Prins, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Renske de Kleijn, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Paulien Meijer, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Albert Pilot, Universiteit Utrecht, Zeist, NL | Mieke Brekelmans, Utrecht, NL

Metten van percepties van interpersoonlijk studentengedrag tijdens feedbackdialogen; constructie van een instrument

Auteur: Frans Prins, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Tim Mainhard, NL

Ecologisch leren

Sociaal leren: Een transdisciplinaire dialoog

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: PJ Beers

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Sanne Akkerman

Inleiding

Auteur: Pieter J Beers, Wageningen University, Wageningen, NL

Het geheim van sociaal leren. De rol van reflexieve monitoring in transformatief en sociaal leren

Auteurs: Jifke Sol, Wageningen University, Wageningen, NL | Arjen Nawijn, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Sociaal leren en duurzame ontwikkelingsgrenzen aan het streven naar consensus

Auteurs: Katrien van Poeck, KULeuven, Leuven, BE | Joke Vandenabeele, KULeuven, Leuven, BE

Sociaal leren voor klimaatbestendige landbouw; inzicht in veranderende perspectieven

Auteur: Merel van der Wal, Open Universiteit, Heerlen, NL

Onderwijs en Samenleving

COOL I: Resultaten van de eerste meting van het cohortonderzoek pre-COOL

Radix - zaal 1

Voorzitter: Guuske Ledoux

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: TBA

Inleiding

Auteur: Annemiek Veen, Kohnstamm Instituut Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Opzet van het pre-COOL onderzoek

Auteurs: Lia Mulder, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL | Ineke van der Veen, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL

Ontwikkelniveau van de kinderen op tweejarige leeftijd

Auteurs: Paul Leseman, Langeveld Instituut, Universiteit van Utrecht, Utrecht, NL | Hanna Mulder, Langeveld Instituut, Universiteit van Utrecht, Utrecht, NL | Josje Verhagen, Langeveld Instituut, Universiteit van Utrecht, Utrecht, NL

Kenmerken en kwaliteit van voorschoolse voorzieningen

Auteurs: Annemiek Veen, Kohnstamm Instituut Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Pauline Slot, Langeveld Instituut, Universiteit van Utrecht, Utrecht, NL

PhD-thema

Docenten in het hoger onderwijs

Room: Radix - zaal 2

Voorzitter/senior discussiant:

Roeland van der Rijst

Junior discussianten: Larike Bronkhorst en Anna van der Want

Presentatievorm: Papersessie

Hoe de onderwijsaanpak van docenten hoger onderwijs op een valide wijze in kaart brengen? Een state of the art van onderzoek in het voorbije decennium

Auteurs: Christel Verdurmen, Universiteit Antwerpen/ECHO, Antwerpen, BE | Ann Stes, Universiteit Antwerpen, Antwerpen, BE | Peter Van Petegem, Universiteit Antwerpen/IOIW, Antwerpen, BE

De professionele identiteit van docenten in het hoger onderwijs; een reviewstudie van onderzoek tussen 2005 en 2011

Auteurs: Thea van Lankveld, Vrije Universiteit Amsterdam, Amsterdam, NL | Judith Schoonenboom, Vrije Universiteit Amsterdam, NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam, NL | Gerda Croiset, Medisch Centrum VU, NL | Jos Beishuizen Vrije Universiteit Amsterdam, NL

PhD-thema

Adult Learning Open University Determinants studies

Radix - zaal 3

Voorzitter/senior discussiant:

Mieke Brekelmans

Junior discussiant: Ada Kool

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Adult Learning Open University Determinants study (ALoud): Psychologische determinanten van levenslang leren

Auteurs: Joyce Neroni, Open University, Heerlen, NL | Renate de Groot, Open University, Heerlen, NL | Paul A Kirschner, Centre for Learning Sciences and Technologies, Heerlen, NL

Adult Learning Open University Determinants study (ALoud): biologische determinanten van levenslang leren

Auteurs: Jérôme Gijssels, Open University, Heerlen, NL | Renate de Groot, Open University, Heerlen, NL | Paul Kirschner, Open Universiteit, Heerlen, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Samen leren & dialoog

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Fer Boei

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Wat zijn indicatoren voor dialogisch onderwijs bij verschillende vakken op de middelbare school – In dialoog met onderzoekers en docenten

Auteurs: Janneke van de Pol, University of Cambridge, Cambridge | GB Sue Brindley, University of Cambridge, Cambridge, GB Rupert Higham, University of Cambridge, Cambridge | GB
Voorwaarden voor gezamenlijk leren vanuit het perspectief van de leerkracht
Auteur: Christine de Heer, Christelijke Hogeschool Ede, Ede, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Leren en ontwikkelen van competenties van aanstaande beginnende en ervaren docenten

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Jan van Tartwijk

Presentatievorm: Symposium

Inleiding

Auteur: Larik Bronkhorst, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Leren en ontwikkelen van competenties van aanstaande, beginnende en ervaren docenten. Deliberate practice bij docenten in opleiding

Auteurs: Larik Bronkhorst, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Paulien Meijer, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Bob Koster, Universiteit Utrecht, NL | Jan Vermunt, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Leren en ontwikkelen van competenties van aanstaande, beginnende en ervaren docenten. Relationale schema's van docenten omtrent docent-leerlingrelaties: een vergelijking tussen docenten uit verschillende carrièrefasen

Auteurs: Luce Claessens, Utrecht University, Utrecht, NL | Jan van Tartwijk, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Perry den Brok, ESoE/TUe, Eindhoven, NL | Nico Verloop, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Theo Wubbels, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Leren en ontwikkelen van competenties van aanstaande, beginnende en ervaren docenten. Interpersoonlijk docentgedrag en leerlingbetrokkenheid

Auteurs: Heleen Pennings, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Jan van Tartwijk, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Jan Vermunt, Universiteit Utrecht, Centrum voor Onderwijs en Leren, NL | Mieke Brekelmans, Utrecht, NL

Bijzondere sessie

Didactief: workshop schrijven van artikelen voor de praktijk

Forum - zaal C313

Presentatievorm: Workshop Schrijven

Auteurs: Didactief, NL

Koffie- en theepauze

10.30 – 11.00 uur

Nabij de zalen

11.00 - 12.00 uur

Keynote Prof. dr. Gert Biesta

11.00 – 12.00 uur

'Onderwijs verleerd? Van ecologisch leren naar de wereldschool'. Zie voor een toelichting op deze keynote pagina 15.

Forum - zaal C222, C226 en zaal C321

Keynote Prof. dr. Sigrid Blömeke

11.00 – 12.00 uur

'The complex ecology of teacher learning: Challenges of assessing teacher competencies'. Zie voor een toelichting op deze keynote pagina 14.

Atlas - zaal 1,2,3

12.00 - 13.00 uur

Lunch

12.00 – 13.00 uur

Forum - 2e verdieping brug + foyer

Lumen - Terras

Atlas Atrium

Algemene Ledenvergadering VFO

12.00 – 13.00 uur

Forum - zaal C406

Algemene Ledenvergadering VOR

12.00 – 13.00 uur

Forum - zaal P631

ICT

ICT in het onderwijs

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Johan van Braak

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

De reflectieve kwaliteit van E-Peer Feedback

Auteurs: Esther van Popta, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Robert-Jan Simons, Utrecht, NL | Marijke Kral, NL

Leren met digitale spellen in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Jantina Huizenga, UvA, Amsterdam, NL | Wilfried Admiraal, Leiden University, Leiden, NL | Geert ten Dam, Amsterdam, NL

Doen leraren werkelijk wat zij uitspreken te gaan doen? Het gebruik van digitale leermaterialen in het onderwijs

Auteurs: Karel Kreijns, NL | Frederik Van Acker, Open Universiteit Nederland/faculteit Psychologie, Heerlen, NL | Marjan Vermeulen, Open Universiteit Nederland/Leraren Universiteit, Heerlen, NL | Hans van Buuren, Open Universiteit Nederland/faculteit Psychologie, Heerlen, NL

ICT

Omgaan met ICT: bestaande toepassingen benutten

Forum - zaal C222

Voorzitter: Ronald Brouwer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Kaj van Tenderen

Inleiding

Auteur: Alfons ten Brummelhuis, Stichting Kennisnet, Zoetermeer, NL

Objectgeoriënteerd programmeren in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Ernst Koldenhof, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Johan Jeuring, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Sandra Ruth, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Het effect van een elektronische outline tool op het schrijfproduct en schrijfproces

Auteurs: Milou de Smet, Open Universiteit, NL | Saskia Brand-Gruwel, Open Universiteit, NL | Mariëlle Leijten, Open Universiteit, NL | Paul Kirschner, Open Universiteit, Heerlen, NL

Dynamische representaties op het digitale schoolbord

Auteurs: Hans van der Meij, Universiteit Twente, Enschede, NL | Jan van der Meij, Universiteit Twente, Enschede, NL | Yvonne Mulder, Universiteit Twente, Enschede, NL

Experimenteren met ICT in het speciaal onderwijs

Auteurs: Femke Scheltinga, Expertisecentrum Nederlands, NL | Andrea Netten, Expertisecentrum Nederlands, NL | Martine Gijssels, Expertise-centrum Nederlands, Nijmegen, NL | Ludo Verhoeven, Expertisecentrum Nederlands, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps-onderwijs en Volwasseneneducatie

Betekenisvol leren in de beroepspraktijk

Forum - zaal C213

Voorzitter: Loek Nieuwenhuis

Presentatievorm: Papersessie

Casus Twente: laat de leerling goed op stage gaan! Resultaten doorbraakproject werkplekleren

Auteurs: Edith Wanschers, ROC van Twente, Hengelo, NL | Henk Ritzen, Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum Twente, Hengelo, NL | Cees Terlouw, Hogeschool Saxion, Enschede, NL | Gerard Rikken, ROC van Twente, Hengelo, NL

Loopbaanontwikkeling in het beroepsonderwijs: casestudie naar het ontwerp van een loopbaangerichte leeromgeving

Auteurs: Annette van Liere, ROC van Twente, Hengelo (Ov), NL | Henk Ritzen, Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum Twente, Hengelo, NL

Leren integreren van verschillende typen kennis binnen een boundary-crossing-aanpak

Auteurs: Arthur Bakker, Utrecht University, Utrecht, NL | Xaviera van Mierlo, Utrecht, NL | Sanne Akkerman, Utrecht University, Utrecht, NL

Curriculum

Leermiddelen, leeromgevingen en toetsing

Forum - zaal C226

Voorzitter: Nienke Nieveen

Presentatievorm: Papersessie

Het gebruik, ontwikkelen en delen van leermiddelen in het po en vo

Auteurs: Marieke Ten Voorde, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, Enschede, NL | Gemma Corbalan, SLO, Enschede, NL | Chantal Blockhuis, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, Enschede, NL | Hans de Vries, nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling, Enschede, NL

Zelfgestuurd leven-lang leren in hybride leeromgevingen

Auteurs: Petra H M Cremers, Wageningen University, Wageningen, NL | Arjen E J Wals, Wageningen University, Wageningen, NL | Renate Wesselink, Wageningen University, Wageningen, NL | Martin Mulder, Wageningen University, Wageningen, NL

Master - thema

Begeleiden en interactie

Forum - zaal C406

Voorzitter/senior discussiant: Anouke Backx

Presentatievorm: Posterpresentatie

Junior discussiant: Ron Gommans

Afstemming van begeleiding en instructie op de onderwijsbehoefte van jongens

Auteur: Helmiën Garssen, Hogeschool Windesheim, Welsum, NL

Betekenis geven aan (leer)ervaringen tijdens het begeleidingsgesprek

Auteur: Henk van Gils, Achthuizen, NL

Interactiepatronen in een multiculturele coöperatieve leeromgeving: De rol van de leerkracht in het stimuleren van

kwalitatief hoogwaardig hulpgedrag

Auteur: Jolien Mouw, Utrecht University, NL

Beleid en Organisatie

HRM en docentprofessionalisering

Forum - zaal C321

Voorzitter: Pim Brascamp

Presentatievorm: Papersessie

De aard van cross-professionele samenwerking in de context van R&D projecten in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Wouter Schenke, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Femke Geijsel, NL

Human Resources Management in Schools.

Understanding the Implementation Gap through the Lens of Discourses

Auteurs: Piety Runhaar, WUR, Wageningen, NL | Hens Runhaar, Utrecht University, Utrecht, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

Opvattingen en attitudes van B&T-leraren

Forum - zaal C107

Voorzitter: Ria Dolfing

Presentatievorm: Papersessie

(Onder)wijs in techniek? Onderzoek naar de houding en praktijk van leraren ten aanzien van onderwijs in techniek

Auteurs: Martina van Uum, Eindhoven School of Education, Eindhoven, NL | Marian Kat-de Jong, IVA beleidsonderzoek en advies, Tilburg, NL

Exploratie van docentopvattingen over de aard van natuurwetenschap: Een vragenlijst- en interviewstudie

Auteurs: Nelleke A H Belo, Universiteit Leiden, Leiden, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Nico Verloop, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Professionalisering van leerkrachten op het gebied van attitude ten opzichte van Wetenschap & Techniek

Auteurs: Sandra van Aalderen, Universiteit Twente, Enschede, NL | Juliette Walma van der Molen, Universiteit Twente, Enschede, NL

Hoger Onderwijs

Onderzoeks- en onderwijsrollen van hogeschooldocenten-leren en werken in verbinding

Forum - zaal P631

Voorzitter: Marcel van der Klink

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Quinta Kools

Inleiding

Auteur: Monica Van Winkel, HAN, Nijmegen, NL

Opvattingen van hogeschooldocenten over verbreding van hun werkportfolio

Auteurs: Monica Van Winkel, HAN, Nijmegen, NL | Roeland van der Rijst, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Rob Poell, Tilburg University, Tilburg, NL

Onderzoeksvaardiger worden door een scholingstraject of door het zelf te doen

Auteurs: Gerda Geerdink, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Haske Van Vlokhoven, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL

Succesvol het eigen onderzoek aan de onderwijspraktijk verbinden

Auteur: Karen Smits, Hogeschool van Rotterdam, Rotterdam, NL

Leren en Instructie

Didactiek voor specifieke vakgebieden

Gaia - zaal 1

Voorzitter: Saskia Brand- Gruwel

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Naar een passende didactiek voor grammaticaonderwijs

Auteur: Peter-Arno Coppen, Radboud University Nijmegen, Nijmegen, NL

De kwaliteit van interactie in de vaklessen op een technische lerarenopleiding

Auteurs: Elly Wildeman, Fontys PTH Eindhoven, Eindhoven, NL | Ellen Klatter, Tilburg, NL

**Beter schrijfonderwijs op de basisschool;
ontwerpregels voor effectieve schrijflessen**

Auteurs: Saskia Rietdijk, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Tanja Janssen, University of Amsterdam, Amsterdam, NL | Gert Rijlaarsdam, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Paul de Maat, CEDgroep, Rotterdam, NL

Meer- en hoogbegaafdheid en afstemming van het onderwijsaanbod

Auteurs: Evelien van der Bok, Radarschool Helchersee, Ouddorp, NL

Leren en Instructie

Doeloriëntaties en motivatie van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Maaike Koopman

Presentatievorm: Papersessie

Doeloriëntaties en leeractiviteiten in een krachtige leeromgeving in het voortgezet onderwijs: Een case study

Auteurs: Maaike Koopman, Eindhoven School of Education, Eindhoven, NL | Douwe Beijaard, Eindhoven School of Education, Eindhoven, NL

Eén of meerdere doeloriëntaties? Een studie naar de schoolmotivatie van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Hanke Korpershoek, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, NL

Motivatie als houding ten opzichte van school in internationaal vergelijkend onderzoek (PISA 2009)

Auteur: Martijn Bosmans, Ministerie van OCW, NL

Ecologisch leren

Opleiden vanuit diepecologisch pedagogisch perspectief

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: Ineke Edes

Presentatievorm: Paneldiscussie

Opleiden vanuit diepecologisch pedagogisch perspectief

Auteurs: Ineke Edes, Instituut voor Ecologische Pedagogiek, Hogeschool Utrecht, Zaandam, NL | Cees Grol, Instituut voor ecologische Pedagogiek, Hogeschool Utrecht, Groningen, NL

Methodologie en Evaluatie

Vergelijkingsonderzoek referentiesets

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Pascalle Haenen

Presentatievorm: Symposium

Inleiding

Auteur: Saskia Wools, Cito, Arnhem, NL

Equivalering van toetsen

Auteur: Anton Béguin, Cito, NL

Constructie en dataverzameling van de referentiesets

Auteur: Saskia Wools, Cito, Arnhem, NL

Inhoudelijke vergelijking van rekenprestaties in verschillende schooltypen

Auteur: Rosaline Hoogstraate, Cito, Amsterdam, NL | Jasper Wouda, NL

Onderwijs en Samenleving

COOL II: Resultaten van de tweede ronde van het cohortonderzoek COOL5-18 in het basisonderwijs

Radix - zaal 1

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: TBA

Inleiding

Auteur: Jaap Roeleveld, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL

De tweede meting van COOL 5-18 in het basisonderwijs

Auteur: Jaap Roeleveld, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL

Ontwikkelingen in prestaties van de doelgroepen van het onderwijsachterstandenbeleid tussen 1994/95 en 2010/11

Auteur: Geert Driessen, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

Zorgleerlingen in het basisonderwijs.

Verschillen naar sociale herkomst en naar schoolpopulatie

Auteur: Guuske Ledoux, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL

Volgen van leerlingen via het onderwijsnummer. Kenmerken van zittenblijvers en schoolwisselaars

Auteur: Lia Mulder, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

PhD-thema

Invloed van leeromgevingen

Radix - zaal 2

Voorzitter/senior discussiant: Casper Hulshof

Junior discussianten: Anne Khaled en

Amina Cviko

Presentatievorm: Papersessie

De groene omgeving als katalysator voor leren

Auteur: Stan Frijters, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

Effectieve interacties op basis van blended learning: een case study naar het herontwerp van een internationale minor in Finland

Auteur: Pieter Swager, Hogeschool Inholland, Rotterdam, NL

PhD-thema

Praktijkonderzoek en validatie meetinstrument voor competentieontwikkeling

Radix - zaal 3

Voorzitter/senior discussiant: Jan van Tartwijk

Junior discussianten: Joyce Neroni en Margriet van der Sluis

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Op zoek naar kwaliteitsstandaarden voor praktijknabij onderzoek door (aanstaande) docenten

Auteurs: Theo Bergen, ESoE/TUe, Eindhoven, NL | Marjan Vrijnsen-de Corte, ESoE/TUe, Eindhoven, NL | Perry den Brok, ESoE/TUe, Eindhoven, NL | Marcel Kamp, ILS/RU Nijmegen, Nijmegen, NL

Een meetinstrument om de competentie-ontwikkeling van (internationale)

HBO-studenten te bepalen

Auteur: Hans Corten, CAH Dronten, Dronten, NL

Praktijkonderzoek van docenten en managers naar 'Assessment for Learning' in groen beroepsonderwijs

Auteurs: Niek van Benthum, Stoas/Wageningen UR, Wageningen, NL | Martin Mulder, Wageningen University, Wageningen, NL | Frank De Jong, Stoas University, Wageningen, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Onderzoek en leraren

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Jan Vermunt

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Wat motiveert (of demotiveert) leraren om aan praktijkgericht onderzoek te doen?

Auteurs: Aukje Aben, LOOK, Open Universiteit, Heerlen, NL | Karel Kreijns, NL | Janneke Hooijer, Ruud de Moor Centrum, Heerlen, NL | Joseph Kessels, Open universiteit, Heerlen, NL

De onderzoekende houding en onderzoeksgelateerde activiteiten van leraren – ontwikkeling van een meetinstrument

Auteurs: Rosanne Zwart, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL | J A Meirink, Universiteit Leiden, NL | Klaas Van Veen, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Omgaan met verschillen: doelgericht en planmatig passend onderwijs in de klas

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Linda Sontag

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: W Meijer

Inleiding

Auteur: Linda Sontag, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL

Grip op onderwijsbehoeften van zorgleerlingen in het basisonderwijs: ontwikkeling van een meetinstrument voor leerkrachten

Auteurs: M Bruggink, MSc., Windesheim, Zwolle, NL | Sui Lin Goei, NL | Hans Koot, VU University, Amsterdam, NL

Taal/leesverbetertrajecten in de basisonderwijs: de opbrengsten van 3 jaar werken aan taal en lezen

Auteurs: Tamara van Schilt, IVA, Tilburg, NL | Marijke van Vijfeijken, IVA, Tilburg, NL

Handelingsgericht werken met onderwijszorgroutes in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Suzanne Beek, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL | Linda Sontag, KPC Groep, 's-Hertogenbosch, NL

Koffie- en theepauze

14.30 – 15.00 uur

Nabij de zalen

ICT

ICT in het onderwijs

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Posterpresentatie

Digitaal probleemgericht onderwijs gaat verder dan de universiteit zelf

Auteur: Dr. Herman E Popeijus, Humane Biology, Maastricht University, Maastricht, NL

E-learning voor docenten: samen online leren over online samenwerken

Auteur: Dr. Daniëlle Verstegen, Maastricht University, FHML, dept. of Educational Research and Development, Maastricht, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps-onderwijs en Volwasseneneducatie

Goed beroepsonderwijs in de praktijk

Forum - zaal C213

Voorzitter: Piety Runhaar

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Praktijkleren in het vmbo: relatie tussen varianten en leereffecten

Auteur: Marjan van der Wel, ECS WUR, Wageningen, NL

Co-makenschap beroepsonderwijs en bedrijfsleven: modaliteiten in duurzame samenwerking

Auteurs: Hester Smulders, eco, Utrecht, NL | Aimée Hoeve, eco, Utrecht, NL | Marc van der Meer, eco, Utrecht, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

Ontwikkelingen in B&T didactiek

Forum - zaal C107

Voorzitter: Ed van den Berg

Presentatievorm: Posterpresentatie

Basale intuïties en het verklaren van macro-microrelaties in natuurkunde-, scheikunde- en biologieonderwijs

Auteur: Ria Dolfing, Universiteit Utrecht, Freudenthal Instituut/Wageningen University, Educatie- en competentiestudies, Utrecht, NL

Wetenschap en techniek en onderzoekend en ontwerpend leren in excellentie trajecten op zes basisscholen

Auteur: Dr. Ed van den Berg, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Onderzoekend leren met concept cartoons in de basisschool

Auteur: Dr. Ed van den Berg, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Hoger Onderwijs

Bruikbare cijfers in het Hoger Onderwijs

Forum - zaal P631

Voorzitter: Medewerker ECS

Presentatievorm: Posterpresentatie

Beoordelen van individuele bijdragen aan groepswork in het hbo met behulp van ICT

Auteur: Stan Buis, VU University Amsterdam, Amsterdam, NL

Uitval bij de hbo-propedeuse accountancy en bedrijfseconomie: trends en verklaringen

Auteurs: Dr. Lyset Rekers-Mombarg, Rijksuniversiteit Groningen/GION, Groningen, NL

Onderzoek naar de interbeoordelaars-betrouwbaarheid bij het beoordelen van afstudeerscripties

Auteur: Dr. Lisanne Bouten, Saxion, Enschede, NL

Leren en Instructie

Testen en beïnvloeden van leren

Gaia - zaal 1

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Posterpresentatie

Het effect van herhaalde versus nieuwe vragen in het testing-effect

Auteur: MD PhD Kim Dirx, Open Universiteit, Heerlen, NL

De ontwikkeling van kinderen in beeld

Auteur: Andrea Bots, Fontys MLI, Luyksgestel, NL

De rol van feedback binnen opbrengstgericht werken

Auteur: Dilys Magielse-van den Brink, KPO Roosendaal, Bergen op Zoom, NL

Het effect van de 'read-recite-review' studiestrategie met ondersteunende vragen op het leren van tekst

Auteur: Pauline Reijners, CELSTEC - Open Universiteit Nederland, Heerlen, NL

Leren en Instructie

Verbeteren van aandacht en aanpak van gedragsproblemen

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Martine Baars

Presentatievorm: Posterpresentatie

Beter Bij de Les: interventies ter verbetering van aandacht en geheugen bij schoolgaande kinderen met gedrags- en leerstoornissen

Auteur: Msc. Marthe van der Donk, De Bascule, Duivendrecht, NL

Systematisch lesgeven met betrekking tot kernvaardigheden als aanpak voor gedragsproblemen. Een literatuurstudie

Auteur: Lidy Van der Worp, RENN4, Groningen, NL

De invloed van instructies van leerkrachten op de aandacht van leerlingen

Auteur: Marianne Rongen Hofmans, Fontys Pabo Eindhoven, NL

Taakspel in het vmbo: een implementatiestudie

Auteur: Dr. Marije Boonstra, CED-Groep, Rotterdam, NL

Leren en Instructie

Authentieke en elektronische leeromgevingen

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: Wilfried Admiraal

Presentatievorm: Posterpresentatie

De meerwaarde van reguleren als nieuwe authentieke leeromgeving

Auteur: Carla Oonk, Wageningen University, Wageningen, NL

De effecten van awareness tools op het scaffolding gedrag van docenten in een CSCL omgeving

Auteur: MSc. Anouschka van Leeuwen, Utrecht University, Utrecht, NL

Het observeren en analyseren van feedback tijdens de verlengde instructie

Auteur: Daisy Mertens, Master Learning & Innovating Fontys Hogescholen, Venray, NL

Methodologie en Evaluatie

Posterpresentaties Methodologie en Evaluatie

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Jarl Kampen

Presentatievorm: Posterpresentatie

Integratie van duurzame ontwikkeling en onderzoek in een elektronische leeromgeving

Auteur: Christa Huijgens, Vrije Universiteit Brussel - CSB, Brussel, BE

De bruikbaarheid van ankeropstellen bij het meten van schrijfvaardigheid

Auteur: Hiske Feenstra, Arnhem, NL

De rol van getallen in het oplossen van aftrekopgaven tot 100

Auteur: Jorine Vermeulen, Universiteit Twente, Tilburg, NL

Onderwijs en Samenleving

Leren in sociale contexten en onderwijsbeleving van jongeren

Radix - zaal 1

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Posterpresentatie

Actief forenzen naar school en cognitieve prestaties en schoolprestatie van adolescenten

Auteur: Martin Van Dijk, Open Universiteit/ CELSTEC, Heerlen, NL

BeO-groepen: een nieuw behandel-onderwijs aanbod

Auteur: dr Heleen van der Stege, CED Groep, Rotterdam, NL

Onderwijs en Samenleving

Interventies en schoolpresentaties

Radix - zaal 2

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Posterpresentatie

De effecten van klasindeling en samenwerking op leerlingrelaties en klasklimaat

Auteur: Henrike Klip, Radboud University Nijmegen - Behavioural Science Institute, Nijmegen, NL | Marloes Hendrickx, Utrecht University, Utrecht, NL | Antonius Cillessen, Nijmegen, NL | Eliane Segers, Nijmegen, NL | Tim Mainhard, NL | Mieke Brekelmans, Utrecht, NL

Een effectmeting van SPRINT: een preventief screenings- en interventieaanbod voor kinderen met antisociaal gedrag

Auteur: Bram Orobio De Castro, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Inez Berends, PI Research, Duivendrecht, NL | Efu Campbell, PI Research, Duivendrecht, NL

Sport en gezonde leefstijl binnen jeugdculturen: Een exploratief onderzoek onder Nederlandse VMBO leerlingen

Auteur: Klinton Tomas, WUR/ Mulier Instituut, Utrecht, NL | Kirsten Verkooijen, WUR, Wageningen, NL | Hilde Tobi, Wageningen University, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Reken-wiskunde kennisbasis & leraren en leerlingen

Forum - zaal C226

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Posterpresentatie

De onzichtbare hand van de leerkracht:

Relaties tussen leerkracht-leerlinginteractie en de sociale status van de leerling

Auteur: Marloes Hendrickx, Utrecht University, Utrecht, NL

Toetsing kennisbasis rekenen-wiskunde in de lerarenopleiding: percepties en wensen van docenten

Auteur: Tyche de Groot, Universiteit Utrecht, Kempelonderzoekscentrum, Helmond, NL

...En Actie! Hoe docenten de betrokkenheid van hun leerlingen stimuleren

Speaker: MSc Jolien van Uden, ROC van Twente, Hengelo, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Leren en werken van leraren

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Klaas van Veen

Presentatievorm: Posterpresentatie

Een Nieuw Model Voor Onderzoekend en Ontwerpend Leren voor een Universitaire Lerarenopleiding Primair Onderwijs

Auteur: Maaïke van den Herik, University of Amsterdam, Amsterdam, NL

Delen van praktijkkennis over vakdidactische keuzes door het benutten van Communities of Practice

Auteur: Margreet Schriemer, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Koffie- en theepauze

16.00 – 16.30 uur

Nabij de zalen

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Diversiteit van leerlingen

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Carlos Kan

Presentatievorm: Posterpresentatie

Percepties van VO docenten van verschillen tussen leerlingen in hun klas

Auteur: Maurice Bernds, Radboud Universiteit, Nijmegen, NL

Gedifferentieerd leren differentiëren.

Een case-study naar het effect van professionaliseren in de school

Auteur: Monica Sienders, Open Schoolgemeenschap Bijlmer, Amsterdam, NL

Leerling-diversiteit en het handelen van docenten bewegingsonderwijs

Speaker: Corine van Doodewaard, NL

ICT

Hoe wordt onderwijs wijzer van onderzoek? (i.s.m. Ecologisch leren)

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Rien Rouw

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Alfons ten Brummelhuis

Inleiding

Auteurs: Sylvia Peters, Kennisnet, Zoetermeer, NL

Leren van experimenten met digitale tools in het MBO

Auteurs: Loek Nieuwenhuis, IVA, Tilburg, NL | Irma van der Neut, IVA Beleidsonderzoek en advies, Tilburg, NL | Kirsten de Ries, IVA, Tilburg, NL

Future in Mobility: een onderzoek naar de meerwaarde van videoconferencing in het MBO

Auteurs: Ivonne Heijmen-Versteegen, NL | Perry den Brok, ESoE/TUe, Eindhoven, NL | Ton Maree, Eindhoven School of Education, NL

EXPO: tien experimenten met ICT in het primair onderwijs

Auteur: Hans Luyten, Universiteit Twente, Enschede, NL

EXPOII Experimenten met ICT in het PO 2e tranche

Auteurs: Irma Heemskerk, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Joost Meijer, 's-Hertogenbosch, NL | Edith van Eck, Kohnstamm Instituut, NL | Merlijn Karssen, Kohnstamm Instituut BV, Amsterdam, NL | Monique Volman, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

Kennis over goed beroepsonderwijs: wat heeft onderzoek het veld te bieden

Impuls - Multifunctionele zaal

Voorzitter: Elly de Bruijn

Presentatievorm: Paneldiscussie

Auteurs: Elly de Bruijn, Hogeschool Utrecht/ Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Panelleden: het publiek wordt uitgenodigd om deel te nemen aan de discussie.

Curriculum

Toekomst van curriculumonderzoek

Forum - zaal C222

Voorzitter: Nienke Nieveen

Presentatievorm: Paneldiscussie

De toekomst van curriculumonderzoek

Auteurs: Nienke Nieveen, SLO, Enschede, NL | Harrie Eijkelhof, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Martin Mulder, Wageningen University, Wageningen, NL | Jan van den Akker, UT en SLO, Enschede, NL | Carla van Boxtel, UvA, Amsterdam, NL | Johan van Braak, Universiteit Gent, Gent, BE

Master - thema

Metacognitie

Forum - zaal C406

Voorzitter/senior discussiant: Rudy Richardson

Presentatievorm: Posterpresentatie

Junior discussiant: Iris van Werven

Effecten van klassencontext op zelfregulatie van studenten

Auteur: Lindy Wijsman, Utrecht, NL

Peer-responses leren met Twitter om revisievaardigheid basisschoolleerlingen te verbeteren

Auteur: Jeroen Kolbe, Kampen, NL

De taalspecifieke doeloriëntaties van basisscholieren: Veranderingen in profielen gerelateerd aan prestaties

Auteur: Joost Jansen in de Wal, Utrecht University, Utrecht, NL

Motivatie en Hulpzoekend Gedrag in Intelligente Tutor Systemen

Auteur: Bram Vaessen, Utrecht University, Utrecht, NL

Beleid en Organisatie

Opbrengstgericht werken in het basisonderwijs: stand van zaken, randvoorwaarden en professionele ontwikkeling

Forum - zaal C321

Voorzitter: Adam Handelzalts

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Peter van Petegem

Inleiding

Auteur: Kim Schildkamp, Universiteit Twente, Enschede, NL

Extern toezicht op opbrengstgericht werken in het primair onderwijs

Auteur: Melanie Ehren, Universiteit Twente, Enschede, NL

De rol van het gebruik van data door leerkrachten in het primair onderwijs bij het verbeteren van hun instructie

Auteurs: Gert Gelderblom 2A (presenter), Enschede, NL | Kim Schildkamp, Universiteit Twente, Enschede, NL | Melanie Ehren, UT, Enschede, NL

Van toetsresultaten naar inzicht in leeropbrengsten, interpretatie van de LOVS rapportages door leerkrachten

Auteurs: Fabienne Van der Kleij, Cito, Arnhem, NL | Gerben Verbeek, NL | Theo Eggen, Cito/ Universiteit Twente, Arnhem, NL

De effecten van 1,5 jaar opbrengstgericht werken met focus.

Auteurs: Laura Staman, Universiteit Twente, Enschede, NL | Hans Luyten, Universiteit Twente, Enschede, NL | Adrie Visscher, Universiteit Twente, Enschede, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

Uitdagingen voor onderzoek en praktijk in het wiskundeonderwijs

Forum - zaal C107

Voorzitter: Dirk de Bock

Presentatievorm: Papersessie

Vertraging in het leggen van vakoverstijgende relaties met betrekking tot de 'afgeleide'

Auteurs: Gerrit Roorda, Rijksuniversiteit Groningen, Roden, NL | Pauline Vos, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL | Martin Goedhart, Groningen, NL

Deelopgaven oplossen; helpt het noteren van berekeningen bij het vinden van het goede antwoord?

Auteurs: Marije Fagginger Auer, Leiden University, Leiden, NL | Cornelis van Putten, Leiden University, Leiden, NL

Hoe linken studenten een representatie van een wiskundig model aan andere representaties van hetzelfde model?

Auteurs: Dirk De Bock, Hogeschool-Universiteit Brussel, Brussel, BE | Wim Van Dooren, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven, BE | Lieven Verschaffel, Katholieke Universiteit Leuven, Leuven, BE

Discussiant: Wilfried Admiraal

Panelleden: Inge de Wolf, Inspectie van het Onderwijs, NL | Jos Kappé, Echnaton Almere, NL | Bastiaan Pelikaan, CvB AERES Groep, NL | Ditte Lockhorst, Obero, NL

'Ruim baan voor stapsgewijze verbeteringen in het onderwijs'

Auteurs: Ib Waterreus, Onderwijsraad, NL

Hoger Onderwijs

Actuele thema's in het Hoger Onderwijs

Forum - zaal P631

Voorzitter: Medewerker ECS

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

De toetsing getoetst: Naar een gevalideerde methodiek om de positie en ambitie van de kwaliteit van toetsing te bepalen

Auteurs: Dominique Sluijsmans, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Annemieke Peeters, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Linda Jakobs, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Saskia Weijzen, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL

Practice what you preach? A literature review on roles and competencies for the entrepreneurship teacher

Auteurs: Jan Nab, Centrum voor Onderwijs en Leren, Utrecht, NL | Thomas Lans, Wageningen, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag & Leren en Instructie

Ruim baan voor stapsgewijze verbeteringen in het onderwijs

Gaia - zaal 1

Presentatievorm: Paneldiscussie

Voorzitter: Frank de Jong

Leren en Instructie

Supporting interaction in CSCL: effects on assessment, teacher scaffolding, and intercultural communication

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Anouschka van Leeuwen

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Maarten de Laat

Inleiding

Auteur: Stan Buis, VU University Amsterdam, Amsterdam, NL

Groepswerk in het hbo: meningen over samenwerking begeleiding en individuele beoordeling ondersteund door ict

Auteur: Stan Buis, VU University Amsterdam, Amsterdam, NL

Teachers scaffolding in CSCL; towards understanding and support

Auteur: Anouschka van Leeuwen, Utrecht University, Utrecht, NL

Facilitation of multidisciplinary learning in a CSCL environment

Auteur: Omid Noroozi, Wageningen, NL

Collaborative interaction in culturally heterogeneous groups through a CSCL environment

Auteur: Vitaliy Popov, Wageningen University and Research Center, Wageningen, NL

Methodologie en Evaluatie

Ankeren van toetsen en prestaties

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Sven de Maeyer

Presentatievorm: Papersessie

Het gebruik van mixed IRT modellen bij conditie-effecten in ankeropgaven

Auteurs: Marie-Anne Mittelhaeuser, Cito/ Tilburg University, Elst, NL | Anton Béguin, Cito, NL | Klaas Sijsma, Tilburg University, Tilburg, NL

Ontwikkeling van videoprestatie-ankers bij de beoordeling van klantgesprekken tijdens vmbo-praktijkexamens

Auteurs: Erik Roelofs, Cito, Arnhem, NL | Kirstin van Ingen, Cito, Arnhem, NL | Hanneke Knoop, Cito, Arnhem, NL | Inge Lathouwers, Cito, Arnhem, NL

Toetsen op afstand, zo getest?

Auteurs: Herman E Popeijus, Humane Biology, Maastricht University, Maastricht, NL | J J M Geldens, Kempelonderzoekscentrum/TUe-ESoE, Kempel, NL | Nynke de Jong, Department of Health Services Research, Maastricht, NL

Onderwijs en Samenleving

COOL IV

Radix - zaal 1

Presentatievorm: Symposium

Twee rondes dataverzameling van COOL5-18 in het voortgezet onderwijs

Auteur: Greetje van der Werf, NL

Robuustheid van trendanalyses in Cohortonderzoeken

Auteur: Anton Béguin, Cito, NL | Jos Keuning, Cito, Arnhem, NL

Burgerschap in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Harm Naaijer, NL | Hans Kuyper, NL

Verschillen in doeloriëntaties in het voortgezet onderwijs

Auteurs: Greetje van der Werf, NL | Hans Kuyper, NL | Peter Scheltinga, NL

Onderwijs en Samenleving

Leren in sociale contexten: ontwikkeling van sociale- en burgerschapscompetenties

Radix - zaal 2

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Plattelandsjeugd 'fit for life': ontwerp leerarrangementen voor vo- en mbo-leerlingen

Auteurs: Nicolien Tip, Hogeschool Edith Stein, Hengelo, NL | Henk Ritzen, Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum Twente, Hengelo, NL | Elise Van Casteren, Kennispraktijk, Nijmegen, NL | Paul Vermeulen, Sport en Cultuur Academie Salland, Raalte, NL

Klassikale discussies in het kader van burgerschapsvorming

Auteurs: Jaap Schuitema, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Hester Radstake, Erasmus Universiteit Rotterdam, Rotterdam, NL | Janneke van de Pol, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Wiel Veugelers, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Inzet van sociale media voor de activering van werkloze jongeren en schoolverlaters: bevordering maatschappelijke en economische participatie

Auteurs: Paulo Moekotte, ROC van Twente, Hengelo, NL | Henk Ritzen, Hogeschool Edith Stein/Onderwijscentrum Twente, Hengelo, NL | P Robert Jan Simons, Nederlandse School voor Onderwijsmanagement, Amsterdam, NL

Democratische houdingen van middelbare scholieren. Vmbo- en vwo-scholieren vergeleken

Auteurs: Hessel Nieuwelink, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Paul Dekker, Den Haag, NL | Geert ten Dam, Amsterdam, NL | Femke Geijsel, Universiteit van Amsterdam, ILO, Amsterdam, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Docentmotivatie & vakdidactische expertise

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Martijn Willemse

Presentatievorm: Papersessie

Docentmotivatie en volharding in de lerarenopleiding

Auteurs: Marjon Fokkens, University of Groningen, Groningen, NL | Esther Canrinus, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL

Docentmotivatie, self-efficacy en didactisch handelen bij aanstaande docenten

Auteurs: Marjon Fokkens, University of Groningen, Groningen, NL | Michelle Helms-Lorenz, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Esther Canrinus, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Bert Slof, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL

Een activiteitenreeks om docenten te ondersteunen in het gezamenlijk ontwikkelen van vakdidactische expertise

Auteurs: Ria Dolging, Universiteit Utrecht, Freudenthal Instituut/Wageningen University, Educatie- en competentiestudies, Utrecht, NL | Gjalt T Prins, Universiteit Utrecht, NL | Astrid Bulte, Universiteit Utrecht, Freudenthal Instituut, Utrecht, NL | Albert Pilot, Universiteit Utrecht, Zeist, NL | Jan Vermunt, Universiteit Utrecht, Centrum voor Onderwijs en Leren, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Professionaliseringsplan, attitude en gouden woorden!

Lumen - zaal 2

Voorzitter: Fer Boei

Presentatievorm: Papersessie

Evaluatie van een professionaliseringsplan voor de implementatie van context-gebaseerd scheikundeonderwijs

Auteurs: Martin A J Vos, Universiteit Utrecht/Flsme, Utrecht, NL | Gjalt T Prins, Universiteit Utrecht, NL | Astrid M W Bulte, Universiteit Utrecht/Flsme, Utrecht, NL

Attitude van eerstejaars PABO studenten ten aanzien van wetenschap en techniek onderwijzen

Auteurs: Ester Alake-Tuenter, Wageningen University / Iselinge Hogeschool, Doetinchem, NL

Woorden op een goudschaaltje: de woordenschat van de aanstaande basisschoolleraar onderzocht

Auteurs: Ietje Pauw, Katholieke Pabo Zwolle, Zwolle, NL | Petra Hendrikse, Katholieke Pabo Zwolle, Zwolle, NL

Bijzondere sessie

Pedagogische Studiën: Meet the Editor

Radix - zaal 3

Presentatievorm: Discussion

Meet the Editor

Auteurs: Pedagogische Studiën, NL

19.00 - 21.30 uur

Conferentiediner

Hotel de Wereld

5 Mei Plein, Wageningen

ICT

Kennisconstructie binnen de schoolorganisatie

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Ronald Brouwer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Melissa van Amerongen

Inleiding

Auteur: Alfons ten Brummelhuis, Stichting

Kennisnet, Zoetermeer, NL

Computerondersteuning bij samenwerkend tekenen in het basisonderwijs

Auteurs: Hannie Gijlers, Universiteit Twente, Enschede, NL | Alieke M van Dijk, University of Twente - Instructional Technology, Enschede, NL | Wouter van Joolingen, Universiteit Twente, Enschede, NL | Armin Weinberger, Saarland University, Enschede, NL | Lars Bollen, Universiteit Twente, Enschede, NL

Naar dynamische en gestructureerd vraaggestuurd leren met digitale mindmappen

Auteurs: Harry Stokhof, Hogeschool Arnhem Nijmegen, NL | Haske Van Vlokhoven, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL | Martijn Peters, Hogeschool Arnhem Nijmegen, NL | Dominique Sluijsmans, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Nijmegen, NL

Opbrengsten van een digitaal leerlingvolgsysteem voor het ontwikkelingsgericht onderwijs

Auteurs: Marijke van Vijfeijken, IVA, Tilburg, NL | Kirsten de Ries, IVA, Tilburg, NL | Astrid Vloet, IVA, Tilburg, NL

Effecten van Papieren Versus Digitaal Portfolio op Zelfregulerend Leren van Leerlingen in het Voortgezet Onderwijs

Auteurs: Patrick Sins, School of Education/ Saxion University of Applied Sciences, Deventer, NL | Stephanie Cornelisse, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

Onderzoek in de praktijk als professionaliseringsstrategie: ervaringen uit het beroepsonderwijs en elders

Forum - zaal C213

Voorzitter: Loek Nieuwenhuis

Presentatievorm: Paneldiscussie

Auteur: Loek Nieuwenhuis | OU/IVA, Tilburg, NL

Panelleden: TBA

Curriculum

Nieuwe ontwikkelingen in het leesonderwijs

Forum - zaal C226

Voorzitter: Thoni Houtveen

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Hanneke Wentink

Inleiding

Auteur: Thoni Houtveen, Hogeschool Utrecht, Utrecht, NL

Effecten van BLIKSEM-aanpak voor begrijpend lezen

Auteurs: Mienke Droop, Expertisecentrum Nederlands, Nijmegen, NL | Willy van Elsäcker, HCO, Den Haag, NL

Hoe breng je vloeiend lezen tot stand

Auteurs: Thoni Houtveen, Hogeschool Utrecht, Utrecht, NL | Saskia Brokamp, Hogeschool Utrecht, Utrecht, NL

Het project Leeshulp-begeleid hardop lezen als effectieve individuele of groepsgewijze methodiek voor zwakke technische lezers

Auteurs: Henk Blok, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Ron Oostdam, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Conny Boendermaker, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL

Curriculum

Vormen en effecten van ondersteuning voor docentontwikkeling

Forum - zaal C313

Voorzitter: Joke Voogt

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Perry den Brok

Inleiding

Auteur: Joke Voogt, University of Twente, Enschede

Ondersteunen van docentontwikkelteams: proces of product

Auteurs: Tjark Huizinga, Universiteit Twente, Enschede, NL | Adam Handelzalts, Universiteit Twente, NL | Nienke Nieveen, SLO, Enschede, NL | Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL

Wat verder ter tafel komt: gespreks-analyses binnen docentontwerpteams

Auteurs: Amber Walraven, NL | Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL | Jules Pieters, Universiteit Twente, Enschede, NL

Werken in docentontwerpteams: een kwalitatief onderzoek naar docentinteracties

Auteurs: Chantal Velthuis, Hogeschool Edith Stein, Hengelo, NL | Petra Fisser, Universiteit Twente, Enschede, NL | Jules Pieters, Universiteit Twente, Enschede, NL

Beleid en Organisatie

Scholen: samenwerken en vergelijken

Forum - zaal C321

Voorzitter: Henry van Bergen

Presentatievorm: Papersessie

Hoe functioneren top-down geïnitieerde netwerken van scholen? Een case-study van acht Vlaamse scholengemeenschappen

Auteurs: Ellen Feys, Universiteit Gent, Gent, BE | Geert Devos, Universiteit Gent, Gent, BE

Loopbaansturing door leraren; een kwestie van durven, willen en kunnen?

Auteurs: Evelien Loeffen, KPC Groep, 's Hertogenbosch, NL | Piety Runhaar, Wageningen UR, Wageningen, NL | Marjan Vermeulen, KPC Groep/Open Universiteit, NL

Hoe groen is het gras bij de burens? Leren van de Benchmark mbo

Auteurs: Régina Petit, ECBO, Amsterdam, NL |
Wil van Esch, ECBO, Amsterdam, NL |
Louise Van de Venne, ECBO, Amsterdam, NL |
Ria Groenenberg, ECBO, NL

Domein-Specifieke aspecten van Onderwijs

Authenticiteit in het onderwijs; een theoretisch discussie

Forum - zaal C107

Voorzitter: Pauline Vos

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Erik Roelofs

Inleiding

Auteur: Pauline Vos, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Authenticiteit in het natuurwetenschappelijk onderwijs

Auteur: Judith Gulikers, Wageningen University, Wageningen, NL

Authentieke aspecten bij extra-curriculaire wiskundeactiviteiten

Auteur: Gjalt Prins, Utrecht University/Freudenthal Institute, Utrecht, NL

Authentieke aspecten bij extra-curriculaire wiskundeactiviteiten

Auteur: Pauline Vos, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Hoger Onderwijs

Opvattingen over de rol van onderzoek in het onderwijs

Forum - zaal P631

Voorzitter: Katelijne Boerma

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Helma Oolbekkink

Inleiding

Auteurs: Didi Griffioen, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Het discours over onderzoek

Auteurs: Didi Griffioen, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL | Bart Roosenboom, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Uulke de Jong, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Goed onderzoek in het hoger

beroepsonderwijs

Auteurs: Bart Roosenboom, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Didi Griffioen, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL | Uulke de Jong, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Onderzoeksopvattingen en hun vertaling naar de onderwijspraktijk in beroepsgerichte hogeschoolopleidingen

Auteurs: An Verburgh, KU Leuven, Leuven, BE | Wendy Schouteden, KU Leuven, Leuven, BE | Jan Elen, KULeuven, CIP&T, O&O, Leuven, BE

Praktijken en benaderingen voor de integratie van onderzoek en onderwijs

Auteurs: Rianne Verschoor, Imperial College London, Londen, GB | Esat Alpay, Imperial College London, Londen, GB

Methodologie en Evaluatie

Onderwijspraktijk en vernieuwing

Gaia - zaal 2

Voorzitter: Saskia Wools

Presentatievorm: Papersessie

Het Interuniversitair Centrum voor Onderwijswetenschappen: De periode 2006- 2011 nader bekeken

Auteurs: Jos Beishuizen, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL | Diana Dolmans, NL | Iwan Wopereis, Centre for Learning Sciences and Technologies, Open Universiteit, Heerlen, NL | Jeroen van Merriënboer, Maastricht University, Maastricht, NL

De rol van innovaties in de efficiëntie van VO-scholen – Bewijs van een conditioneel efficiëntiemodel

Auteur: Carla Haelermans, TIER - Maastricht University, Maastricht, NL

Peiling informatieverwerking en -verwerking in de eerste graad van het secundair onderwijs (A-stroom) in Vlaanderen

Auteurs: Lien Willem, KU Leuven, Leuven, BE | Daniel Van Nijlen, KU Leuven, Leuven, BE | Rianne Janssen, KU Leuven, NL

Onderwijs en Samenleving

COOL III: De cognitieve en sociaal-emotionele vaardigheden van leerlingen in het speciaal (basis) onderwijs en het regulier onderwijs. Verkenningen op de data van COOL-Speciaal en COOL5-18

Radix - zaal 1

Voorzitter: TBA

Discussiant: Guuske Ledoux, Kohnstamm Instituut, UvA, Presentatievorm: Symposium

Inleiding

Auteur: Guuske Ledoux, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL

Opzet van het cohortonderzoek COOL speciaal en verloop van de eerste meting

Auteurs: Guuske Ledoux, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL | Annemarie Van Langen, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

De cognitieve prestaties van zorgleerlingen in het onderwijs

Auteurs: Tineke Paas, ITS, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL | Ed Smeets, ITS, Nijmegen, NL

De sociaal-emotionele ontwikkeling van zorgleerlingen in verschillende zorg

Auteurs: Guuske Ledoux, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL | Jaap Roeleveld, Kohnstamm Instituut, UvA, Amsterdam, NL

Onderwijs en Samenleving

De inspectie in haar maatschappelijke omgeving: onderzoek naar dialoog met het onderwijsveld en effecten van toezicht

Radix - zaal 2

Voorzitter: Bert Bulder

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marlies Honingh

Inleiding

Auteur: Marian Hulshof, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, NL

Kwaliteitspercepties van de toezichthouder versus kwaliteitspercepties in het veld. Een vignetstudie in en rond het mbo-onderwijs

Auteur: Margriet Van der Sluis, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, NL

Bestuurlijk vermogen in de BVE sector. Input voor een nieuw toezichtkader

Auteur: Marian Hulshof, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, NL

Het effect van toezicht op de onderwijskwaliteit van scholen.

Een systematische review

Auteur: Marielle Klerks, Inspectie van het Onderwijs, Tilburg, NL

Monitor verbetertrajecten taal en rekenen 2008 en 2011

Auteurs: Rosalie Kok, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, NL | Rinske Doe-hri-Plomp, Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, NL

PhD-thema

Hoger Beroeps Onderwijs en Muziekonderwijs

Radix - zaal 3

Presentatievorm: Ronde-tafelsessie

Voorzitter/senior discussiant: Amber Walraven

Junior discussianten: Marloes Hendrickx, Jerome Gijsselaers en Martine Baars

De invloed van het onderwijsontwerp op leeropbrengsten van samenwerkend leren op Pabo's

Auteur: Miranda de Hei, De Haagse Hogeschool, Den Haag, NL

Het meten van conceptueel begrip bij hbo-studenten Bedrijfsadministratie: Een exploratief methodologisch onderzoek

Auteurs: Sue Ashley, Hogeschool Utrecht: University of Applied Sciences, Utrecht, NL | Harmen Schaap, Universiteit Utrecht/Faculteit Sociale Wetenschappen, Utrecht, NL | Ely de Bruijn, Hogeschool Utrecht/Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Leren improviseren in de muziek: Helpt instructie?

Auteurs: Iwan Wopereis, Centre for Learning Sciences and Technologies, Open Universiteit, Heerlen, NL | Paul A Kirschner, Centre for Learning Sciences and Technologies, Heerlen, NL | Jeroen van Merriënboer, Maastricht University, Maastricht, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Academische kwaliteit in het onderwijs.

Beleidsplan universitaire lerarenopleidingen 2012-2016

Gaia - zaal 1

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Paneldiscussie

Academische kwaliteit in het onderwijs.

Beleidsplan universitaire lerarenopleidingen 2012-2016

Auteurs: J T van der Veen, Universiteit Twente, Enschede, NL | Gert Rijlaarsdam, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Ietje Veldman, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Jos Beishuizen, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Kwaliteit van leraren

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Inge de Wolf

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Frans Prins/I B Waterreus

Kwaliteit van de leraren in het primair onderwijs

Auteur: Inge de Wolf, IvhO/UvA, Utrecht, NL

Kwaliteit van de leraren in het primair onderwijs

Auteurs: Maarten Balvers, NL | Mienke van der Heijden, NL

Mondelinge feedback door onderwijs-inspecteurs aan leraren primair onderwijs; kwaliteit perceptie effect en feedbacktraining

Auteurs: Marjoleine Dobbelaer, NL | Frans Prins, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Overtuigingen van pedagogische legitimaties

Lumen - zaal 2

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Samenhang tussen overtuigingen en disciplineringsstrategieën van leerkrachten in opleiding

Auteurs: Romi de Jong, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Jan van Tartwijk, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Theo Wubbels, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Ietje Veldman, Universiteit Leiden, Leiden, NL | Nico Verloop, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Pedagogische legitimaties van leraren

Auteurs: Carlos van Kan, echo, Utrecht, NL | Petra Ponte, Hogeschool Utrecht, Utrecht, NL | Nico Verloop, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Leren en Instructie

Het verbeteren van zelfbeoordelingen

Gaia - zaal C30

Voorzitter: Jeroen van Merriënboer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Frans Prins

Het verbeteren van zelfbeoordelingen tijdens het leren

Auteurs: Kim Dirx, Open Universiteit, Heerlen, NL

Inaccurate voorkennis kan leiden tot zelfoverschatting bij kinderen

Auteurs: Mariëtte van Loon, Maastricht University, Maastricht, NL

Zelfbeoordelingen bij het leren van teksten

Auteurs: Kim Dirx, Open Universiteit, Heerlen, NL

Het effect van zelftesten na het bestuderen van uitgewerkte voorbeelden op de accuratesse van zelfbeoordelingen van leeruitkomsten door basisschoolleerlingen

Auteurs: Martine Baars, Erasmus University Rotterdam, Rotterdam, NL

Bijzondere sessie

PROO 'MathChild study: The emergence of early numeracy and math skills explained and facilitated'

Forum - zaal C406

Section: Invited symposium

Voorzitter: Evelyn Kroesbergen

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marga de Jong, Leiden Universiteit, NL

Inleiding

Auteur: Johannes E H van Luit, NL

Building early mathematical knowledge: A model on its relation with (non)symbolic approximate skills and working memory in preschoolers

Auteurs: Iro Xenidou-Dervou, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL | Bert De Smedt, KULeuven, Leuven, BE | Ernest C D M van Lieshout, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL | Menno van der Schoot, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL

Identifying the brain processes underlying quantity judgments and children's arithmetic abilities using EEG

Auteurs: Linda Essers, Maastricht University, Maastricht, NL | Lisa Jonkman, Maastricht University, Maastricht, NL | Erik van Loosbroek, Maastricht University, Maastricht, NL |

Training early numeracy skills in kindergarten: Comparing number sense and working memory trainings

Auteurs: Ilona Friso-van den Bos, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Evelyn H Kroesbergen, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Johannes E H van Luit, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Koffie- en theepauze

10.30 – 11.00 uur

Nabij de zalen

ICT

Informeel en buiten de klas leren omgaan met ICT

Forum - zaal 031+034

Voorzitter: Ronald Brouwer

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Sylvia Peters

Inleiding

Auteurs: Alfons ten Brummelhuis,
Stichting Kennisnet, Zoetermeer, NL

**Mobiel Engels leren: onderzoek naar
het gebruik van mobiele telefoons voor
het leren van Engels op de basisschool**

Auteurs: Marinus Maris, Universiteit van
Amsterdam, Amsterdam, NL | Jacobijn Sandberg,
Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL |
Karel Philipsen, Universiteit van Amsterdam, NL

Rekentuin in volle bloei: tempo maken

Auteurs: Irma Heemskerk, Kohnstamm Instituut
Universiteit Amsterdam, Amsterdam, NL |
Joost Meijer, Kohnstamm Instituut Universiteit
Amsterdam, Amsterdam, NL | Edith van Eck,
Kohnstamm Instituut Universiteit van Amsterdam,
Amsterdam, NL | Monique Volman, Universiteit van
Amsterdam, Amsterdam, NL | Merlijn Karssen,
Kohnstamm Instituut BV, Amsterdam, NL

Spelling en rekenen trainen met Nintendo DS

Auteurs: Hans Luyten, Universiteit Twente,
Hengelo, NL | Melanie Ehren, Universiteit Twente,
Enschede, NL | Martina Meelissen, Universiteit
Twente, Enschede, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

*Professionele ontwikkeling en de rol van
de (beroeps)onderwijsinstelling*

Forum - zaal C213

Voorzitter: Medewerker ECS

Presentatievorm: Papersessie

**Dilemma's in het anticiperen op de post-
initiële leerbehoeften door het (groene)
beroepsonderwijs**

Auteurs: Frank de Jong, Stoas Hogeschool,
Wageningen, NL | Joan van den Ende, Stoas
Hogeschool, Wageningen, NL | Martijn van
Huijgevoort, Stoas Hogeschool, Wageningen, NL

**De organisatie van docententeams ter
bevordering van de professionele ontwikkeling
van docenten in het beroepsonderwijs**

Auteurs: Ria Dolging, Universiteit Utrecht,
Freudenthal Instituut/Wageningen University,
Educatie- en competentiestudies, Utrecht, NL |
Renate Wesselink, Wageningen UR, Wageningen,
NL | Piety Runhaar, WUR, Wageningen, NL | Martin
Mulder, Wageningen University, Wageningen, NL

Bedrijfsopleidingen, Beroeps- onderwijs en Volwasseneneducatie

Toekomst van beroepsonderwijsonderzoek

Radix - zaal 2

Voorzitter: Martin Mulder

Presentatievorm: Paneldiscussie

Inleiding

Renate Wesselink, Wageningen University,
Wageningen, NL

Panelleden: Bestuursleden BBV oud en nieuw

Curriculum

Effecten van diverse interventies op woordenschat en lezen van leerlingen

Forum - zaal C226

Voorzitter: Lex Borghans/Dinand Webbink

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marc van der Steeg/ Inge de Wolf

Effecten van diverse interventies op leerlingprestaties rekenen en wiskunde

Auteur: Inge de Wolf, IvhO/UvA, Utrecht, NL

Rekenen in Beeld: Leerling resultaten op talige contextopgaven versus equivalente beeldrijke contextopgaven

Auteur: Kees Hoogland, APS, Utrecht, NL

Effecten van RekenWeb games op multiplicatieve vaardigheden in groep 4

Auteurs: Marja van den Heuvel-Panhuizen, Freudenthal Instituut, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Sylvia van Borkulo, Freudenthal Instituut, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL | Alexander Robitzsch, Bundesinstitut für Bildungsforschung, Innovation & Entwicklung des österreichischen Schulwesens, Salzburg, AT Marjoke Bakker, Freudenthal Instituut, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Efficiënt wiskunde oefenen in een digitale omgeving

Auteurs: Inge de Wolf, IvhO/UvA, Utrecht, NL | Michiel Doorman, Utrecht, NL

Curriculum

De potentie van ICT voor de stimulering van beginnende gelettertheid

Forum - zaal C107

Voorzitter: Joke Voogt en Adriana Bus

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Eliane Segers en Susan McKenney

Inleiding

Auteurs: Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL

Mediërende effecten van fonologisch bewustzijn op de relatie tussen zelf-regulatie en leesontwikkeling

Auteurs: Eva van de Sande, Behavioural Science Institute, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL | Eliane Segers, Radboud University Nijmegen, Nijmegen, NL | Ludo Verhoeven, Radboud Universiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

The effect of simultaneous presentation of the pictures and the oral text of picture storybooks on preschoolers's vocabulary development

Auteurs: Zsolia Takacs, Leiden University, Leiden, NL | Marga de Jong, NL | Adriana Bus, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Leerkrachten als ontwerpers van een ICT-rijke leeromgeving

Auteurs: Ferry Boschman, Universiteit Twente, Enschede, NL | Susan McKenney, Universiteit Twente, NL | Joke Voogt, University of Twente, Enschede, NL

Beleid en Organisatie

Goed Bestuur en Toezicht op Onderwijskwaliteit

Forum - zaal C321

Voorzitter: Kete Kervezee

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Pieter Huisman

Inleiding

Auteur: Marlies Honingh, Radboud UNiversiteit Nijmegen, Nijmegen, NL

Besturing van en toezicht op onderwijskwaliteit in het PO

Auteurs: Marlies Honingh, Radboud UNiversiteit Nijmegen, Nijmegen, NL | Edith Hooge, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Het functioneren van intern toezicht in het primair onderwijs

Auteur: Trudy Blokdijk, NL | Rien Goodijk, NL

Impact van extern toezicht op verbetering van onderwijskwaliteit in het PO

Auteur: Melanie Ehren, Universiteit Twente, Enschede, NL

Beleid en Organisatie

Docentprofessionalisering en onderwijsinnovatie

Forum - zaal C406

Voorzitter: Ben Schulte

Presentatievorm: Papersessie

Beïnvloedende factoren op intenties van docenten Gezondheidszorg, binnen het HBO, om deel te nemen aan docent professionaliseringsactiviteiten

Auteurs: Peggy Lambriex-Schmitz, Zuyd hogeschool, Landgraaf, NL | Marcel van der Klink, Zuyd Hogeschool, Heerlen, NL | Willem de Grave, Maastricht University, Maastricht, NL

Gedeeld leiderschap: de relatie met de onderzoekende school en de invloed op verandercapaciteit

Auteur: Judith Amels, Haarlem, NL

De bijdrage van sociaal kapitaal aan duurzame onderwijsinnovatie

Auteurs: Corry Ehlen, Zuyd hogeschool, Heerlen, NL | Marcel Van der Klink, Open Universiteit Heerlen, Heerlen, NL | Els Boshuizen, Open University, Heerlen, NL

Hoger Onderwijs

Studiesucces

Forum - zaal P631

Voorzitter: Medewerker ECS

Presentatievorm: Papersessie

De constructie van een instrument voor het meten van toetsangst bij studenten in het hoger onderwijs

Auteurs: Margreet Engelhart, Saxion, Enschede, NL | Lieke Walet, Saxion, Arnhem, NL | Saskia Wools, Cito, Arnhem, NL | Gerard Straetmans, Saxion, Deventer, NL

Gaat het dóórstromen in de keten mbo – hbo? Evaluatie van een doorstroomprogramma

Auteurs: Cees Terlouw, Hogeschool Saxion, Enschede, NL | Hans Vries, Saxion Hogescholen, Enschede, NL

Methoden voor het verklaren van studiesucces

Auteurs: Maartje van den Bogaard, TU Delft, Rotterdam, NL | Jan Kamphorst, Hanzehogeschool, Groningen, NL | Cees Terlouw, Hogeschool Saxion, Enschede, NL

Leren en Instructie

Leeromgevingen gericht op het bevorderen van zelfregulerend leren

Gaia - zaal 1

Voorzitter: Jaap Schuitema

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Marie-Christine Opdenakker

Inleiding

Auteur: Jaap Schuitema, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Leerkracht en leerlingpercepties van de leeromgeving en ontwikkelingen in motivatie en prestaties in het basisonderwijs

Auteurs: Lisette Hornstra, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Ineke van der Veen, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Thea Peetsma, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Monique Volman, University of Amsterdam, Amsterdam, NL

Percepties van de leeromgeving en zelfgereguleerd leren in verschillende leeromgevingen gedurende de eerste twee jaar van het voorgezet onderwijs

Auteurs: Jaap Schuitema, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL | Ineke van der Veen, Kohnstamm Instituut, Amsterdam, NL | Thea Peetsma, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

De relatie tussen Daltononderwijs en zelfregulatie op de langere termijn

Auteurs: Patrick Sins, School of Education/ Saxion University of Applied Sciences, Deventer, NL | Jennieke Goldsteen, Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Daltonwerk in uitvoering: een kwalitatief onderzoek naar het geven van verantwoordelijkheid aan leerlingen

Auteurs: Ronsanne Dekker, Spinoza Lyceum, Amsterdam, NL | Selma Niewold, Spinoza Lyceum, Amsterdam, NL | Gonny Schellings, University of Amsterdam, Amsterdam, NL | Gert Rijlaarsdam, Universiteit van Amsterdam, Amsterdam, NL

Methodologie en Evaluatie

Uitkomsten van peilingsonderzoek van rekenen en taal in basisonderwijs

Gaia - zaal 2

Voorzitter: F Scheltens

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: TBA

Inleiding

Auteurs: Jan J van Weerden, Cito, Arnhem, NL

Uitkomsten van de peiling Rekenen-wiskunde groep 5

Auteur: M Hop, Cito, Arnhem, NL

Het niveau van schrijfvaardigheid in groep 8 in het basisonderwijs

Auteur: Jan J van Weerden, Cito, Arnhem, NL

De vierde jaarlijkse peiling van de reken- en taalvaardigheid in groep 8

Auteur: B T Hemker, Cito, Arnhem, NL

Onderwijs en Samenleving

De zin en onzin van toetsen in het onderwijs

Radix - zaal 1

Voorzitter: Greetje van der Werf

Presentatievorm: Symposium

Discussiant: Margriet van der Sluis

Inleiding

Auteur: Trudie Schils, Maastricht University, Maastricht, NL

Schoolkwaliteit en de ontwikkeling van kleuters

Auteur: Ulf Zoelitz, Maastricht University/SBE, Maastricht, NL

Paper over citotoets en sociaal milieu

Auteur: Paul Jungbluth, Maastricht University, Maastricht, NL

Waarom voorspelt de cito eindtoets het studiesucces van leerlingen zo goed

Auteur: Lex Borghans, Maastricht University/SBE, Maastricht, NL

Tussentijdse toets in het voortgezet onderwijs

Auteur: Trudie Schils, Maastricht University, Maastricht, NL

PhD-thema

Professionele ontwikkeling en expertise-ontwikkeling

Radix - zaal 3

Voorzitter/senior discussiant: Perry den Brok

Junior discussianten: Carla Oonk en

Pauline Reijners

Presentatievorm: Papersessie

Discussiant: TBA

Het leren van docenten in relatie tot professionele werkfasen en de werkplek

Auteurs: Monika Louws, Leiden Universiteit/ICLON, Leiden, NL | Klaas Van Veen, Universiteit Leiden/ICLON, Leiden, NL | J H van Driel, Universiteit Leiden, Leiden, NL

Visuele expertise: ontwikkeling en didactiek bij klinisch pathologen

Auteur: Thomas Jaarsma, Open University, Utrecht, NL

Geen behoefte aan Continuous Professional Development ... waar ligt dit aan?

Auteurs: Liesje Reynders, Open Universiteit, Heerlen, NL | Marjan Vermeulen, Open Universiteit Nederland/Leraren Universiteit, Heerlen, NL | Joseph Kessels, Universiteit, Heerlen, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Leren en werken als leraar

Lumen - zaal 1

Voorzitter: Carlos Kan

Presentatievorm: Papersessie

Opleiden in de school: de invloed van zelfsturing op gedrag

Auteurs: Esther Canrinus, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Michelle Helms-Lorenz, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL | Bert Slof, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL

Leerwerk gemeenschappen als instrument voor schoolontwikkeling; het verbinden van individueel en collectief leren

Auteurs: Harmen Schaap, Universiteit Utrecht/Faculteit Sociale Wetenschappen, Utrecht, NL | Elly de Bruijn, Hogeschool Utrecht/Universiteit Utrecht, Utrecht, NL

Verschillende perspectieven op samenwerking

Auteurs: Patricia Brouwer, Amersfoort, NL | Mieke Brekelmans, Utrecht, NL | Loek Nieuwenhuis, IVA, Tilburg, NL | Robert-Jan Simons, Utrecht, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Professionaliteit en professionele ontwikkeling van leraren

Lumen - zaal 2

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Onderwijsopvattingen van docenten voortgezet onderwijs en de relatie met hun professionele ontwikkeling

Auteur: Siebrich de Vries, Rijksuniversiteit Groningen, Groningen, NL

Professionele ontwikkeling van leraren

Auteurs: Wim van de Grift, Groningen, NL | Michelle Helms-Lorenz, Rijksuniversiteit Groningen/Lerarenopleiding, Groningen, NL

NWO-reviewstudie: De professionaliteit van lerarenopleiders

Auteurs: Jurrien Dengerink, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL | Mieke Lunenburg, Vrije Universiteit, Amsterdam, NL | Fred Korthagen, Vrije Universiteit, Utrecht, NL

Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Leraren en masteropleidingen

Gaia - zaal C30

Voorzitter: TBA

Presentatievorm: Papersessie

Masteropleidingen en transfer: inzet van mastercompetenties binnen de school

Auteur: Marco Snoek, Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam, NL

Kennis ontwikkelen, delen en gebruiken in school-universiteit onderzoeksnetwerken: Vergelijking van twee masteropleidingscontexten

Auteur: Frank Cornelissen, Onderwijsraad, Den Haag, NL

Bijzondere sessie

Didactief: Workshop schrijven van artikelen voor de praktijk

Forum - zaal C313

Presentatievorm: Workshop

Auteurs: Didactief, NL

Lunch

12.30 – 13.00 uur

Room: Forum - 2e verdieping brug + foyer

Room: Lumen - Terras

Room: Atlas Atrium

Divisiebijeenkomsten

12.30 – 13.00 uur

Divisiebijeenkomst ICT

Forum - zaal 031+034

Divisiebijeenkomst Bedrijfsopleidingen, Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie

Forum - zaal C213

Divisiebijeenkomst Curriculum

Forum - zaal C226

Divisiebijeenkomst Beleid en Organisatie

Forum - zaal C321

Divisiebijeenkomst Domein-specifieke Aspecten van Onderwijs

Forum - zaal C107

Divisiebijeenkomst Hoger Onderwijs

Forum - zaal P631

Divisiebijeenkomst Leren en Instructie

Gaia - zaal 1

Divisiebijeenkomst Methodologie en Evaluatie

Gaia - zaal 2

Divisiebijeenkomst Onderwijs en Samenleving

Radix - zaal 1

Divisiebijeenkomst Lerarenopleiding en Leraarsgedrag

Lumen - zaal 1

Divisiebijeenkomst VPO

Radix - zaal 2

vrijdag **22** juni 2012

parallelsessie **8** | 12.30 – 15.15 uur

Keynote Prof. Dr. David Gough

13.00 – 14.00 uur

'The ecology of evidence informed policy and practice: systematic research bridging research and practice.' Zie pagina 15 voor een toelichting op de keynote.

Forum - zaal C222

Paneldiscussie

'Toekomst Onderwijsonderzoek'

13.00 – 14.00 uur

Atlas – zaal 1,2,3

Afsluiting

14.15 – 15.15 uur

Forum - zaal C222

De ORD2012 wordt georganiseerd onder auspiciën van de Vereniging voor Onderwijs Research (VOR, www.vor.nl) en het Vlaams Forum voor Onderwijsonderzoek (VFO, www.vfo.be).

Wageningen UR

Wageningen UR,
leerstoelgroep
Education and
Competention
Studies

Stoas Hogeschool